

სს „საქართველოს სახელმწიფო
ელექტროსისტემა“

2016 წლის კონსოლიდირებული
ფინანსური ანგარიშგება

სარჩევი

დამოუკიდებელ აუდიტორთა დასკვნა	3
ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებული ანგარიშგება	6
მოგების ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის კონსოლიდირებული ანგარიშგება	7
კაპიტალში ცვლილებების კონსოლიდირებული ანგარიშგება	8
ფულადი ნაკადების კონსოლიდირებული ანგარიშგება	9
კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები	10

შპს „KPMG Georgia“
მე-2 სართული, ბესიკის ბიზნეს ცენტრი
ბესიკის ქუჩა 4,
0108 თბილისი, საქართველო
ტელეფონი: +995 322 93 5713
ინტერნეტი: www.kpmg.ge

დამოუკიდებელ აუდიტორთა დასკვნა

სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ მმართველთა საბჭოს

დასკვნა

ჩვენ ჩავატარეთ სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ (შემდგომში - „კომპანია“) და მისი შვილობილი კომპანიების (შემდგომში - „ჯგუფი“) კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტორული შემოწმება, რომელიც მოიცავს კონსოლიდირებული ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებას 2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კონსოლიდირებული მოგების ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის, კაპიტალში ცვლილებებისა და ფულადი ნაკადების ანგარიშგებებს ამავე თარიღით დასრულებული წლისათვის და ბუღალტრული აღრიცხვის ძირითადი პოლიტიკისა და სხვა განმარტებითი ხასიათის ინფორმაციის შემცველ შენიშვნებს.

ჩვენი აზრით, თანდართული კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება სამართლიანად ასახავს, ყოველგვარ მატერიალურ ასპექტში, ჯგუფის კონსოლიდირებულ ფინანსურ მდგომარეობას 2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, აგრეთვე მის კონსოლიდირებულ ფინანსურ საქმიანობას და კონსოლიდირებულ ფულად ნაკადებს ამ თარიღით დასრულებული წლისთვის ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების („ფასს“) შესაბამისად.

დასკვნის საფუძველი

ჩვენ ჩავატარეთ აუდიტორული შემოწმება აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების (ასს) შესაბამისად. აღნიშნული სტანდარტების ფარგლებში ჩვენს მიერ ნაკისრი პასუხისმგებლობა აღწერილია ჩვენი დასკვნის ნაწილში - *აუდიტორთა პასუხისმგებლობა კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტორულ შემოწმებაზე*. ჩვენ ვართ ჯგუფისაგან დამოუკიდებლები ბუღალტერთა ეთიკის სტანდარტების საერთაშორისო საბჭოს *პროფესიონალ ბუღალტერთა ეთიკის კოდექსის (IESBA კოდექსი)* შესაბამისად და ასევე ვართ შესაბამისობაში IESBA კოდექსის სხვა ეთიკურ ნორმებთან. ჩვენ მიგვაჩნია, რომ ის მტკიცებულებები, რომლებიც აუდიტის მსვლელობისას მოვიპოვეთ, წარმოადგენს აუდიტორული დასკვნისათვის საკმარის და მართებულ საფუძველს.

ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობა კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე

ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების ფასს-ის შესაბამისად მომზადებასა და კეთილსინდისიერად წარდგენაზე და ისეთი შიდა კონტროლის სისტემაზე, რომელიც, ხელმძღვანელობის თვალსაზრისით, შესაძლებელს გახდის ისეთი კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებას, რომელიც არ შეიცავს თაღლითობის ან შეცდომის შედეგად დაშვებულ არსებით უზუსტობებს.

სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა

დამოუკიდებელ აუდიტორთა დასკვნა

გვ. 2

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას, ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია ჯგუფის შესაძლებლობების შეფასებაზე, განაგრძოს ფუნქციონირება, როგორც მოქმედმა საწარმომ და მოახდინოს მსგავსი შეფასების წარდგენა მანამ, სანამ ხელმძღვანელობას არ გაუჩნდება სურვილი მოახდინოს ჯგუფის ლიკვიდაცია ან შეწყვიტოს მუშაობა, ან არ ექნება რაიმე სხვა რეალური ალტერნატივა, გარდა ზემოთ განსაზღვრული მოქმედებისა.

მმართველობაზე უფლებამოსილი პირები პასუხს აგებენ ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგების მომზადების და წარდგენის პროცესის ზედამხედველობაზე.

აუდიტორთა პასუხისმგებლობა კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტორულ შემოწმებაზე

ჩვენს მიზანს წარმოადგენს გონივრული რწმუნების მიღება იმის თაობაზე, არის თუ არა კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მთლიანობაში თავისუფალი თაღლითობის ან შეცდომის შედეგად დაშვებული არსებითი უზუსტობებისგან და აუდიტორთა დასკვნის გაცემა, რომელიც მოიცავს ჩვენს აზრს. გონივრული რწმუნება არის რწმუნებულების მაღალი დონე, მაგრამ ის არ წარმოადგენს გარანტიას იმისა, რომ ასს-ის საფუძველზე ჩატარებული აუდიტი ყოველთვის შეძლებს არსებული არსებითი უზუსტობების გამოვლენას. უზუსტობები შესაძლებელია წარმოიშვას თაღლითობის ან შეცდომის შედეგად და არსებითად მოიაზრებოდეს, თუ მათ შეუძლია, ცალკე ან ერთობლივად, გონივრულ ფარგლებში გავლენა მოახდინოს მომხმარებელთა ეკონომიკურ გადაწყვეტილებებზე, რომლებიც მიიღება აღნიშნული კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების საფუძველზე.

ასს-ის შესაბამისად, აუდიტის მსვლელობისას, ჩვენ ვიყენებთ პროფესიულ მსჯელობას და ვინარჩუნებთ პროფესიულ სკეპტიციზმს. ამასთანავე ჩვენ:

- ვახდენთ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში თაღლითობის ან შეცდომის შედეგად არსებითი უზუსტობების დაშვების რისკების იდენტიფიცირებას და მათ შეფასებას, ამ რისკების შესაბამისი აუდიტორული პროცედურების დაგეგმვას და განხორციელებას და ისეთი აუდიტორული მტკიცებულებების მოპოვებას, რომლებიც საკმარისი და მიზანშეწონილია ჩვენი დასკვნის საფუძვლის შესაქმნელად. თაღლითობის შედეგად წარმოშობილი არსებითი უზუსტობების გაუმჟღავნებლობის რისკი უფრო მაღალია, ვიდრე შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობისა, რადგან თაღლითობა შესაძლოა მოიცავდეს უკანონო ფარულ გარიგებებს, გაყალბებებს, განზრახ უმოქმედობას, ფაქტების დამახინჯებას ან შიდა კონტროლის მექანიზმების უგულვებელყოფას.
- ვახდენთ აუდიტის შესაბამისი შიდა კონტროლის მექანიზმების გააზრებას არსებული ვითარების შესაბამისი აუდიტორული პროცედურების დასაგეგმად და არა ჯგუფის შიდა კონტროლის მექანიზმების ეფექტურობის შესახებ აზრის გამოსახატავად.
- ვაფასებთ გამოყენებული საბუღალტრო პოლიტიკის შესაბამისობას, ასევე ხელმძღვანელობის მხრიდან წარმოდგენილი სააღრიცხვო შეფასებებისა და განმარტებითი შენიშვნების მიზანშეწონილობას.
- გამოგვაქვს დასკვნა ხელმძღვანელობის მიერ საწარმოს უწყვეტი ფუნქციონირების პრინციპის გამოყენების მიზანშეწონილობის შესახებ, ასევე მიღებული აუდიტორული მტკიცებულებების საფუძველზე ვასკვნით, აქვს თუ არა ადგილი არსებით გაურკვევლობებს ისეთ მოვლენებთან და ვითარებებთან მიმართებაში, რომლებმაც შესაძლებელია ექვის ქვეშ დააყენოს ჯგუფის უნარი განაგრძოს ფუნქციონირება როგორც მოქმედმა საწარმომ. თუ ჩვენ დავასკვნით, რომ ადგილი აქვს არსებით გაურკვევლობას, ჩვენს აუდიტორთა დასკვნაში ყურადღება უნდა

სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა
დამოუკიდებელ აუდიტორთა დასკვნა
გვ. 3

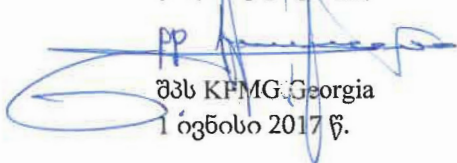
გავამახვილოთ შესაბამის ინფორმაციაზე კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში, ან, თუ ამგვარი ინფორმაცია არაადეკვატური იქნება, შევცვალოთ ჩვენი დასკვნა. ჩვენი მსჯელობები ეფუძნება ჩვენი დასკვნების შედგენის თარიღამდე მიღებულ აუდიტორულ მტკიცებულებებს. ამასთან მომავალში წარმოშობილმა მოვლენებმა და შექმნილმა ვითარებებმა შესაძლოა აიძულოს ჯგუფი შეწყვიტოს ფუნქციონირება, როგორც მოქმედმა საწარმომ.

- ვაფასებთ კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მთლიან წარმოდგენას, მის სტრუქტურას და შინაარსს, მათ შორის განმარტებით შენიშვნებს და იმას, წარმოაჩენს თუ არა კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება ძირითად გარიგებებსა და მოვლენებს ისეთო ფორმით, რომ უზრუნველყოფილი იქნას მთლიანი დოკუმენტის კეთილსინდისიერად წარდგენა.
- ვიღებთ შესაბამის და სათანადო აუდიტორულ მტკიცებულებას ჯგუფის შიგნით არსებული კომპანიების ან ბიზნეს საქმიანობის ფინანსურ ინფორმაციასთან დაკავშირებით იმისათვის, რომ გამოვთქვათ აზრი კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების შესახებ. ჩვენ პასუხს ვაგებთ ჯგუფის აუდიტის წარმართვაზე და მის ზედამხედველობაზე. ჩვენ ვაგებთ პასუხს ჩვენს აუდიტორულ დასკვნაზე.

სხვა მრავალ საკითხთან ერთად, მმართველობაზე უფლებამოსილ პირებს გავუზიარებთ ინფორმაციას აუდიტის მასშტაბისა და ვადების, ასევე მნიშვნელოვანი აუდიტორული მსჯელობების შესახებ, მათ შორის ჩვენს მიერ აუდიტის პროცესში აღმოჩენილი შიდა კონტროლის მექანიზმებთან დაკავშირებული ნებისმიერი მნიშვნელოვანი ხარვეზის შესახებ.

აუდიტის პარტნიორს, რომლის შედეგადაც მოცემული დამოუკიდებელ აუდიტორთა დასკვნა გაიცა, წარმოადგენს:

ენდრიუ კოქსშელი

შპს KPMG Georgia
1 ივნისი 2017 წ.

'000 ლარი	შენიშვნა	2016	2015
აქტივები			
გრძელვადიანი აქტივები			
ძირითადი საშუალებები	8	1,170,354	1,012,080
არამატერიალური აქტივები		1,489	1,189
გრძელვადიან აქტივებზე გადახდილი ავანსები		20,590	39,261
გადავადებული საგადასახადო აქტივები	9	-	9,872
სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები	10	14,796	24,078
სულ გრძელვადიანი აქტივები		1,207,229	1,086,480
მიმდინარე აქტივები			
მარაგები		6,988	7,347
სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები	10	31,818	35,227
მომწოდებლებზე გაცემული ავანსები		1,035	362
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	11	25,275	15,081
სულ მიმდინარე აქტივები		65,116	58,017
სულ აქტივები		1,272,345	1,144,497
კაპიტალი და ვალდებულებები			
კაპიტალი			
სააქციო კაპიტალი	12	599,984	574,422
დაურეგისტრირებელი კაპიტალი		11,259	6,259
უცხოური ვალუტის გადაფასების რეზერვი		555	269
დაგროვილი ზარალი		(507,952)	(427,929)
სულ კაპიტალი		103,846	153,021
გრძელვადიანი ვალდებულებები			
გადავადებული საგადასახადო ვალდებულებები	9	-	1,622
სესხები და კრედიტები	14	867,520	688,549
რესტრუქტურიზებული ვალდებულებები	15	56,417	59,455
აქტივებთან დაკავშირებული გრანტები	16	108,533	104,296
სხვა საგადასახადო ვალდებულებები		1,618	1,646
სულ გრძელვადიანი ვალდებულებები		1,034,088	855,568
მიმდინარე ვალდებულებები			
სესხები და კრედიტები	14	74,077	81,217
სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები	17	46,038	43,395
რესტრუქტურიზებული ვალდებულებები	15	10,000	7,000
აქტივებთან დაკავშირებული გრანტები	16	4,296	4,296
მიმდინარე ვალდებულებები		134,411	135,908
სულ ვალდებულებები		1,168,499	991,476
სულ კაპიტალი და ვალდებულებები		1,272,345	1,144,497

*სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“
2016 წლის მოგების ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის კონსოლიდირებული ანგარიშგება*

'000 ლარი	შენიშვნა	2016	2015
შემოსავალი	5	120,159	104,341
სხვა შემოსავალი		9,453	10,071
სახელფასო ხარჯები		(24,461)	(23,023)
ცვეთა და ამორტიზაცია		(51,801)	(50,350)
სხვა საოპერაციო ხარჯები		(31,581)	(22,152)
შედეგები საოპერაციო საქმიანობიდან		21,769	18,887
ფინანსური შემოსავალი	6	3,214	2,639
ფინანსური ხარჯი	6	(96,756)	(136,695)
წმინდა ფინანსური ხარჯი		(93,542)	(134,056)
ზარალი მოგების გადასახადამდე		(71,773)	(115,169)
მოგების გადასახადის სარგებელი	7	(8,250)	1,117
ზარალი წლის განმავლობაში		(80,023)	(114,052)
სხვა სრული შემოსავალი			
<i>ანგარიშგების ელემენტები, რომელთა რეკლასიფიკაცია შესაძლებელია მოგებაში ან ზარალში</i>			
უცხოურ ოპერაციებთან დაკავშირებული უცხოური ვალუტის გადაფასების სხვაობები		286	720
სულ სრული ზარალი წლის განმავლობაში		(79,737)	(113,332)

წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება დამტკიცებულია ხელმძღვანელობის მიერ 2017 წლის 1 ივნისს და ხელმოწერილია შემდეგი პირების მიერ:

_____
სულხან ზუმბურაძე
რეაბილიტაციის მმართველი

_____
ნინო მაისურაძე
მთავარი ბუღალტერი

მოგების ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის კონსოლიდირებული ანგარიშგება იკითხება შენიშვნებთან ერთად და წარმოადგენს 10-დან 46-ე გვერდამდე წარმოდგენილი კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების შემადგენელ ნაწილს.

სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“
2016 წლის კაპიტალში ცვლილების კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება

'000 ლარი	საწესდებო კაპიტალი	დაურეგისტრი რებელი კაპიტალი	გადაფასების რეზერვი	დაგროვილი ზარალი	სულ კაპიტალი
ნაშთი 2015 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	528,257	45,913	(451)	(313,877)	259,842
სულ სრული შემოსავალი მოცემული წლისთვის					
მოგება წლის განმავლობაში	-	-	-	(114,052)	(114,052)
სხვა სრული ზარალი					
უცხოურ ოპერაციებთან დაკავშირებული უცხოური ვალუტის გადაფასების სხვაობები	-	-	720	-	720
სულ სხვა საერთო ზარალი მოცემული წლისთვის	-	-	720	-	720
სულ საერთო შემოსავალი მოცემული წლისთვის	-	-	720	(114,052)	(113,332)
მფლობელების შენატანები და განაწილებები					
აქციების გამოშვება	4,000	-	-	-	4,000
მფლობელის არაფულადი შენატანები (იხ. შენიშვნა 8)	2,511	-	-	-	2,511
საწესდებო კაპიტალის რეგისტრაცია	34,654	(34,654)	-	-	-
საწესდებო კაპიტალის დეკლარირებული ზრდა და არარეგისტრირებული შემცირება	5,000	(5,000)	-	-	-
სულ მფლობელების შენატანები და განაწილება	46,165	(39,654)	-	-	6,511
ნაშთი 2015 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	574,422	6,259	269	(427,929)	153,021
ნაშთი 2016 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	574,422	6,259	269	(427,929)	153,021
სულ სრული ზარალი მოცემული წლისთვის					
ზარალი წლის განმავლობაში	-	-	-	(80,023)	(80,023)
სხვა სრული შემოსავალი					
უცხოურ ოპერაციებთან დაკავშირებული უცხოური ვალუტის გადაფასების სხვაობები	-	-	286	-	286
სულ სხვა საერთო შემოსავალი მოცემული წლისთვის	-	-	286	-	286
სულ საერთო ზარალი მოცემული წლისთვის	-	-	286	(80,023)	(79,737)
მფლობელების შენატანები და განაწილებები					
მფლობელის არაფულადი შენატანები (იხ. შენიშვნა 8)	30,562	-	-	-	30,562
საწესდებო კაპიტალის შემცირება	(5,000)	5,000	-	-	-
სულ მფლობელების შენატანები და განაწილება	25,562	5,000	-	-	30,562
ნაშთი 2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	599,984	11,259	555	(507,952)	103,846

კაპიტალში ცვლილებების კონსოლიდირებული ანგარიშგება იკითხება შენიშვნებთან ერთად და წარმოადგენს 10-დან 46-ე გვერდამდე წარმოდგენილი კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების შემადგენელ ნაწილს.

*სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“
2016 წლის ფულადი ნაკადების კონსოლიდირებული ანგარიშგება*

'000 ლარი	შენიშვნა	2016	2015
ფულადი ნაკადები საოპერაციო საქმიანობიდან			
ზარალი მოგების გადასახადამდე		(71,773)	(115,169)
<i>კორექტირება:</i>			
ცვეთა და ამორტიზაცია		51,801	50,350
ძირითადი საშუალებების გასხვისებისას წარმოშობილი ზარალი		6,044	750
წმინდა ფინანსური ხარჯი	6	93,542	134,056
შემოსავალი გრანტების ამორტიზაციიდან	16	(4,377)	(4,638)
		75,237	65,349
<i>ცვლილებები:</i>			
მარაგები		359	307
სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები		14,969	1,541
აქტივებთან დაკავშირებული გრანტები	16	8,614	29,281
მომწოდებლებზე გაცემული ავანსები		(673)	8,515
სხვა საგადასახადო ვალდებულებები		(30)	(93)
სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები		(6,041)	(4,677)
შეზღუდული ფულადი სახსრები	11	-	108
ფულადი ნაკადები განხორციელებული ოპერაციებიდან პროცენტის გადახდამდე		92,435	100,331
გადახდილი პროცენტი		(16,190)	(16,765)
წმინდა ფულადი სახსრები საოპერაციო საქმიანობიდან		76,245	83,566
ფულადი ნაკადები საინვესტიციო საქმიანობიდან			
მიღებული პროცენტი		3,214	2,639
ძირითადი საშუალებებისა და არამატერიალური აქტივების შეძენა		(160,368)	(129,888)
საინვესტიციო საქმიანობაში გამოყენებული წმინდა ფულადი სახსრები		(157,154)	(127,249)
ფულადი ნაკადები ფინანსური საქმიანობიდან			
მიღებული სესხები		145,160	71,662
რესტრუქტურირებული ვალდებულებების ანგარიშსწორება		(7,000)	(5,761)
გადახდილი სესხები		(48,537)	(40,512)
აქციების გამოშვებიდან მიღებული ფულადი სახსრები		-	4,000
წმინდა ფულადი სახსრები ფინანსური საქმიანობიდან		89,623	29,389
წმინდა გაზრდა/(შემცირება) ფულად სახსრებსა და მათ ეკვივალენტებში		8,714	(14,294)
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები 1 იანვრის მდგომარეობით		15,081	31,127
სავალუტო კურსის ცვლილების გავლენა ფულად სახსრებსა და მათ ეკვივალენტებზე		1,480	(1,752)
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები 31 დეკემბრის მდგომარეობით	11	25,275	15,081

ფულადი ნაკადების კონსოლიდირებული ანგარიშგება იკითხება შენიშვნებთან ერთად და წარმოადგენს 10-დან 46-ე გვერდამდე წარმოდგენილი კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების შემადგენელ ნაწილს.

1. ანგარიშგების წარმდგენი ორგანიზაცია

(ა) ორგანიზაცია და საქმიანობა

სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“ (შემდგომში - „კომპანია“) და მისი შვილობილი კომპანიები (შემდგომში - „ჯგუფი“) წარმოადგენენ მეწარმეთა შესახებ საქართველოს კანონით განსაზღვრული სააქციო და შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებებს და სააქციო საზოგადოებას რეგისტრირებულს და მოქმედს თურქეთის რესპუბლიკაში. იხ. შენიშვნა 22.

კომპანია წარმოადგენს საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად 2002 წლის 12 ნოემბერს სს „ელექტროგადამცემისა“ და შპს „ელექტროდისპეტრირიზაცია-2000“-ის შერწყმის შედეგად დაფუძნებულ სააქციო საზოგადოებას და მათ სამართალმემკვიდრეს.

კომპანიის იურიდიული მისამართია - საქართველო, თბილისი 0105, ბარათაშვილის ქუჩა №2.

კომპანიის მთავარ საქმიანობას წარმოადგენს საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე ელექტროენერჯის გადაცემა და დისპეტრირიზაცია, რაც რეგულირდება საქართველოს კანონით ელექტროენერჯისა და ბუნებრივი გაზის შესახებ. შპს „ენერგოტრანსი“, ჯგუფის ძირითადი შვილობილი კომპანია, დაარსდა 2002 წელს სახელმწიფოს საკუთრებაში არსებული საწარმოს სახით. შპს „ენერგოტრანსის“ ძირითად საქმიანობას წარმოადგენს ელექტროენერჯის გადაცემა, ექსპორტისა და ელექტროენერჯის მიწოდების ჩათვლით, ვარძიისა და ზეკარი 500-კილოვოლტიანი ელექტროგადამცემი ხაზებისა და მესხეთის 400-კილოვოლტიანი შემაერთებელი ხაზის საშუალებით თურქეთთან, რომელიც გაყვანილ იქნა „შავი ზღვის ელექტროგადამცემი ქსელის პროექტის“ (BSTN) შემადგენელი ნაწილის სახით. BSTN უზრუნველყოფს დამატებით უსაფრთხოებას საქართველოს ელექტროგადამცემი ქსელისთვის მეორე დასავლეთ-აღმოსავლეთ 500-კილოვოლტიანი ხაზის დამატების გზით და თურქეთში ელექტროენერჯის ექსპორტის შესაძლებლობის ხელშეწყობით. BSTN პროექტი დასრულდა 2013 წლის ბოლოს. ჯგუფი ახორციელებს თავის საქმიანობას ლიცენზიების საფუძველზე, რომლებიც მოპოვებული აქვს საქართველოს ენერჯეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიისაგან (შემდგომში - „სემეკი“) განუსაზღვრელი ვადით.

2016 და 2015 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფის მშობელ და საბოლოო მშობელ კომპანიას წარმოადგენს სს „საპარტნიორო ფონდი“. ჯგუფის მთავარ მაკონტროლებელ მხარეს წარმოადგენს საქართველოს მთავრობა. ოპერაციები დაკავშირებულ მხარეებთან წარმოდგენილია 21-ე შენიშვნაში.

(ბ) საქართველოს ბიზნეს გარემო

ჯგუფის საქმიანობა ხორციელდება საქართველოს ტერიტორიაზე. შესაბამისად, ჯგუფი დამოკიდებულია საქართველოს ეკონომიკურ და ფინანსურ ბაზრებზე, რომლებიც წარმოადგენენ განვითარებადი ქვეყნის ბაზრებს. სამართლებრივი, საგადასახადო და მარეგულირებელი ბაზები ჯერ კიდევ ვითარდება და განიცდის სხვადასხვა ინტერპრეტაციებსა და ცვლილებებს, რომლებიც სხვა სამართლებრივ და ფისკალურ დაბრკოლებებთან ერთად, სირთულეებს უქმნის საქართველოს ტერიტორიაზე

მომუშავე კომპანიებს. მოცემული კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება ასახავს ჯგუფის ოპერაციებსა და მის ფინანსურ მდგომარეობაზე საქართველოს ბიზნეს გარემოს ზეგავლენის შეფასებას ხელმძღვანელობის მიერ. მომავალი ბიზნეს გარემო შეიძლება განსხვავდებოდეს ხელმძღვანელობის შეფასებისგან.

2. მომზადების საფუძველი

შესაბამისობა

წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მომზადდა ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტებთან („ფასს“) სრულ შესაბამისობაში.

3. ფუნქციონალური და წარსადგენი ვალუტა

საქართველოს ეროვნული ვალუტაა ქართული ლარი, რომელიც ამავდროულად წარმოადგენს კომპანიის ფუნქციონალურ ვალუტას და ვალუტას, რომელშიც წარმოდგენილია წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება. ჯგუფის ყოველი საწარმოს ფუნქციონალური ვალუტა წარმოადგენს ჯგუფის ეკონომიკური მდგომარეობის ამსახველ ვალუტას, რომელშიც აღნიშნული საწარმო ახორციელებს ოპერაციებს.

ქართულ ლარში წარმოდგენილი ყველა ფინანსური ინფორმაცია დამრგვალებულია უახლოეს ათასამდე, გარდა სხვაგვარად განსაზღვრული შემთხვევებისა.

4. შეფასებებისა და მსჯელობების გამოყენება

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია “ფასს“-თან შესაბამისობაში, რაც მოითხოვს ხელმძღვანელობისაგან ისეთ მსჯელობების, შეფასებებისა და დაშვებების გაკეთებას, რომლებიც გავლენას ახდენენ ბუღალტრული აღრიცხვის პოლიტიკაზე და კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილი აქტივების, ვალდებულებების, შემოსავლებისა და ხარჯების ოდენობაზე. რეალური შედეგები შეიძლება განსხვავდებოდეს ამ შეფასებებისაგან.

შეფასებებისა და ძირითადი დაშვებების გადახედვა ხორციელდება მუდმივად. სააღრიცხვო შეფასებების გადახედვის შედეგები აღიარდება იმ პერიოდში, რომელშიც მოხდა მათი გადახედვა და ნებისმიერ შემდგომ პერიოდში, რომელზეც მათ ექნებათ გავლენა.

სააღრიცხვო პოლიტიკის გამოყენებისას კრიტიკული მოსაზრებების შესახებ ინფორმაცია, რომელიც მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილ თანხებზე, წარმოდგენილია შემდეგ შენიშვნებში:

- შენიშვნა 14 – სესხების რეალური ღირებულება თავდაპირველი აღიარებისას.
- შენიშვნა 24 (i) (iii) – ძირითადი საშუალებების სასარგებლო მომსახურების ვადა.

ქვემოთ მოცემულ შენიშვნაში განსაზღვრულია დაშვებების ან შეფასებების გაურკვეველობა, რომლებსაც გააჩნიათ მომდევნო ფინანსური წლის განმავლობაში არსებითი კორექტირების მნიშვნელოვანი რისკი:

- შენიშვნა 8 (გ) - ძირითადი საშუალებების გაუფასურების შემოწმება: მნიშვნელოვანი მოსაზრებები, რომლებიც საფუძვლად უდევს ანაზღაურებად თანხებს, მათ შორის ძირითადი საშუალებების ანაზღაურებადობას.

რეალური ღირებულების შეფასება

ჯგუფის გარკვეული საადრიცხვო პოლიტიკა და განმარტებები მოითხოვს ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების რეალური ღირებულების განსაზღვრას. რეალური ღირებულება განისაზღვრა შეფასებისა და განმარტების მიზნებისათვის. რეალური ღირებულება ჯგუფდება სხვადასხვა დონეების მიხედვით რეალური ღირებულების იერარქიაში, შეფასების მეთოდოლოგიაში წარმოდგენილი მონაცემების საფუძველზე:

- *დონე 1:* კოტირებული ფასები (კორექტირების გარეშე) აქტიურ ბაზარზე ანალოგიური აქტივებისა ან ვალდებულებებისთვის.
- *დონე 2:* მონაცემები გარდა იმისა, რაც შედის პირველ დონეში და რომლებიც თვალსაჩინოა როგორც პირდაპირ (ფასები), ასევე ირიბად (ფასებისაგან წარმოებული).
- *დონე 3:* მონაცემები აქტივისა ან ვალდებულებისთვის, რომელიც არ ეყრდნობა დაკვირვებად საბაზრო მონაცემებს (არადაკვირვებადი მონაცემები).

იმ შემთხვევაში, როდესაც აქტივისა ან ვალდებულების რეალური ღირებულების შესაფასებლად გამოყენებული მონაცემების დაჯგუფება შესაძლოა რეალური ღირებულების სხვადასხვა დონეებში, მაშინ რეალური ღირებულების შეფასების დაჯგუფება ხდება მთლიანობაში რეალური ღირებულების იერარქიის იმავე დონეში, რომელშიც ყველაზე დაბალი დონის მონაცემებია, რაც მნიშვნელოვანია მთლიანი შეფასებისთვის.

დამატებითი ინფორმაცია რეალური ღირებულების შეფასების დაშვების შესახებ მოცემულია შენიშვნაში 18 (ა) – ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების რეალური ღირებულება.

5. შემოსავალი

'000 ლარი	2016	2015
შემოსავალი ელექტროენერჯის გადაცემიდან	92,811	74,336
შემოსავალი ელექტროენერჯის დისპეჩერიზაციიდან	8,918	9,818
შემოსავალი ელექტროენერჯის ექსპორტიდან	7,989	9,059
შემოსავალი ტრანზიტიდან	7,654	-
სხვა შემოსავალი	2,787	11,128
სულ შემოსავლები	120,159	104,341

შემოსავალი ექსპორტიდან მოიცავს ელექტროენერჯის გადაცემიდან და დისპეჩერიზაციიდან მიღებულ შემოსავალს.

შემოსავლის გაანგარიშება ხდება საქართველოს ენერჯეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის („სემეკი“) მიერ დადგენილი გადაცემისა და დისპეჩერიზაციის ტარიფების საფუძველზე.

6. ფინანსური შემოსავალი და ფინანსური ხარჯი

'000 ლარი	2016	2015
აღიარებული მოგებაში ან ზარალში		
საპროცენტო შემოსავალი საბანკო დეპოზიტებზე	3,214	2,639
ფინანსური შემოსავალი	3,214	2,639
საპროცენტო ხარჯი სესხებსა და კრედიტებზე	(19,925)	(21,236)
დისკონტის ამორტიზაცია რესტრუქტურისებულ ვალდებულებებზე	(5,989)	(5,435)
საკურსო სხვაობით გამოწვეული ზარალი	(70,842)	(110,024)
ფინანსური ხარჯი	(96,756)	(136,695)
წმინდა ფინანსური ხარჯი აღიარებული მოგებაში ან ზარალში	(93,542)	(134,056)

2016 წელს ჯგუფმა მოახდინა სესხებსა და კრედიტებზე პროცენტის კაპიტალიზაცია 2,361 ათასი ლარის ოდენობით (2015 წელს: 1,397 ათასი ლარი). იხ. შენიშვნა 8.

7. მოგების გადასახადის ხარჯი/(სარგებელი)

ჯგუფის მოქმედი საგადასახადო განაკვეთი შეადგენს 15%-იან მოგების გადასახადის განაკვეთს ქართული კომპანიებისათვის.

'000 ლარი	2016	2015
მიმდინარე გადასახადის ხარჯი		
მოგების გადასახადის ხარჯი	-	-
გადავადებული საგადასახადო ხარჯი / (სარგებელი)		
ცვლილება აღიარებულ დაქვითვად დროებით სხვაობაში (კანონმდებლობაში განხორციელებული ცვლილების მიზეზით)	8,250	-
დროებითი სხვაობების წარმოშობა და რევერსირება	-	(1,117)
	8,250	(1,117)
სულ მოგების გადასახადი სარგებელი	8,250	(1,117)

8,250 ლარის წინა პერიოდში აღიარებული გადავადებული საგადასახადო აქტივების და პასივების გაუქმება გამოწვეულია საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობაში განხორციელებული ცვლილებებით. 2016 წლის 13 მაისს საქართველოს პარლამენტმა მიიღო კანონპროექტი მოგების გადასახადის რეფორმის შესახებ (რომელიც ასევე ცნობილია მოგების გადასახადის ესტონური მოდელის სახელით), რაც ნიშნავს დაბეგვრის მომენტის გადატანას მოგების გამომუშავების თარიღიდან მისი გაცემის თარიღამდე. აღნიშნული კანონი ძალაში შევიდა 2017 წლის 1 იანვრიდან. იმ ფაქტის გათვალისწინებით, რომ საქართველოს საგადასახადო კოდექსში ცვლილება განხორციელდა ანგარიშგების თარიღამდე, ჯგუფმა აღიარა ცვლილება სრულად წინა პერიოდში აღიარებული გადავადებული საგადასახადო აქტივებისა და პასივების არაღიარებით მოგების ან ზარალის, როგორც საშემოსავლო გადასახადის ხარჯის მიმდინარე პერიოდის ფინანსური ანგარიშგების მეშვეობით.

ეფექტური საგადასახადო განაკვეთის შეჯერება:

	2016		2015	
	'000 ლარი	%	'000 ლარი	%
ზარალი მოგების გადასახადამდე	(71,773)	100	(115,169)	100
საშემოსავლო გადასახადის სარგებელი მოქმედი საგადასახადო განაკვეთით	(10,766)	(15.0)	(17,275)	(15.0)
მიმდინარე წლის ზარალი, რომელთან დაკავშირებითაც არ მომხდარა გადავადებული საგადასახადო აქტივის აღიარება	-	-	15,547	13.5
წინა პერიოდებში არაღიარებული საგადასახადო ზარალის საგადასახადო ეფექტის აღიარება	-	-	(467)	(0.4)
სხვაობა მოგების და ხარჯის საგადასახადო და „ფასს“ საფუძვლებს შორის	10,766	15	-	-
ცვლილება აღიარებულ დაქვითვად / (დაბეგვრად) დროებით სხვაობაში (კანონში განხორციელებული ცვლილების მიზეზით)	8,250	11	-	-
გამოუქვითავი ხარჯები	-	-	1,078	0.9
მოგების გადასახადის ხარჯი / (სარგებელი)	8,250	11	(1,117)	(1)

8. ძირითადი საშუალებები

'000 ლარი	მიწა და შენობა- ნაგებობები	ელექტროგა დამცემი ხაზები	აღჭურვილობა, სატრანსპორტო საშუალებები და სხვა	დაუმთავრე ბელი მშენებლობა	სულ
ღირებულება ან პირობითი ღირებულება					
ნაშთი 2015 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	103,935	364,656	630,333	57,652	1,156,576
შესყიდვები	1,566	-	136	122,877	124,579
გაყიდვები	(383)	-	(2,696)	-	(3,079)
გადაცემები	2,171	4,675	47,237	(54,082)	-
ნაშთი 2015 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	107,289	369,331	675,010	126,446	1,278,076
ნაშთი 2016 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	107,289	369,331	675,010	126,446	1,278,076
შესყიდვები	989	38	486	214,434	215,947
გაყიდვები	-	-	(405)	(6,029)	(6,434)
გადაცემები	22,300	24,592	99,709	(146,601)	-
ნაშთი 2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	130,578	393,961	774,800	188,250	1,487,589
ცვეთა					
ნაშთი 2015 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	(24,228)	(86,617)	(105,802)	-	(216,647)
ცვეთა წლის განმავლობაში გაყიდვები	(3,372)	(16,859)	(29,801)	-	(50,032)
	67	-	617	-	683
ნაშთი 2015 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	(27,534)	(103,476)	(134,986)	-	(265,996)
ნაშთი 2016 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	(27,534)	(103,476)	(134,986)	-	(265,996)
ცვეთა წლის განმავლობაში გაყიდვები	(3,642)	(15,878)	(32,113)	-	(51,633)
	-	21	373	-	394
ნაშთი 2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	(31,176)	(119,333)	(166,726)	-	(317,235)
საბალანსო ღირებულება					
2015 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	79,707	278,039	524,531	57,652	939,929
2015 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	79,756	265,854	540,024	126,446	1,012,080
2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	99,402	274,628	608,074	188,250	1,170,354

2016 წლის განმავლობაში მესაკუთრემ განახორციელა 30,562 ათასი ლარის ოდენობის შენატანი კომპანიის მიწებში, გადამცემ ხაზებსა და დაკავშირებულ აღჭურვილობაში (2015 წელს 2,511 ათასი ლარის მიწის ნაკვეთებში და სხვა ძირითად საშუალებებში) საწესდებო კაპიტალის მატების სახით. ამ აქტივების ნომინალური თანხა არსებითად არ განსხვავდება აქტივების რეალური ღირებულებისგან.

ზემოთ მოცემული საბალანსო ღირებულებები მოიცავს კაპიტალიზებულ პროცენტს სესხებსა და კრედიტებზე 2,361 ათასი ლარის (2015 წელს 1,397 ათასი ლარის) ოდენობით.

(ა) უზრუნველყოფა

2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით 98,827 ათასი ლარის (2015 წელს: 95,750 ათასი ლარის) ოდენობის ძირითადი საშუალებები (მიწის ნაკვეთები ელექტროგადამცემ ხაზებსა და შესაბამის ტექნიკურ აღჭურვილობასთან ერთად) დაგირავებულია საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მიმართ სესხების, კრედიტებისა და რესტრუქტურირებული ვალდებულებების უზრუნველყოფის სახით (იხილეთ მე-14 და მე-15 შენიშვნები).

(ბ) მიმდინარე მშენებლობა

2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით 188,915 ათასი ლარის ღირებულების (2015 წელს 126,446 ათასი ლარი) მიმდინარე მშენებლობა წარმოადგენს სათადარიგო ნაწილებს და სარეზერვო აპარატურას ძირითადი საშუალებების მხარდასაჭერად (27,965 ათასი ლარი) და ჯვარი-ხორგას ელექტროგადამცემ ხაზების მშენებლობასთან დაკავშირებულ კაპიტალიზირებულ დანახარჯებს, ასევე სხვა გადამცემი ქსელების რეაბილიტაციის პროექტებს.

(გ) ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების რეალური ღირებულება

2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ხელმძღვანელობამ მოახდინა შპს „ენერგოტრანსის“ (შემდგომში - „CGU“) ძირითადი საშუალებების მაჩვენებლის გაუფასურების შესაძლებლობის იდენტიფიცირება, იმის გამო, რომ 2016 წელს მისი წმინდა საოპერაციო ფულადი ნაკადები დაგეგმილზე მნიშვნელოვნად ნაკლები იყო. CGU-ს ანაზღაურებადი თანხა წარმოადგენილი იყო მისი გამოყენებული ღირებულების საფუძველზე, რაც განისაზღვრა CGU-ს უწყვეტი გამოყენებით გენერირებული სამომავლო ფულადი ნაკადების დისკონტირებით. CGU-ს ანაზღაურებადი თანხა განისაზღვრა უფრო მაღალი ოდენობით, ვიდრე მისი საბალანსო ღირებულება და შეადგინა 68,000 ათასი ლარი, შესაბამისად, არ აღიარებულა გაუფასურების ხარჯი.

შემდეგი მნიშვნელოვანი დაშვებები იქნა გამოყენებული ანაზღაურებადი თანხის შეფასებაში:

- ფულადი ნაკადების შემოდინება მოსალოდნელია შემოსავლის სამი ძირითადი წყაროდან: ელექტროენერჯის გადაცემა, ექსპორტი და ტრანზიტი;
- ელექტროენერჯის გადაცემისა და ექსპორტიდან მიღებული შემოსავალი დაიგეგმა ფაქტიური სამუშაო შედეგებზე და შპს „ენერგოტრანსის“ ხუთწლიან ბიზნეს გეგმაზე დაყრდნობით, რომელიც შემუშავებულია საქართველოს ელექტროგადამცემი ქსელის ათწლიანი განვითარების გეგმის მიხედვით, რომელიც, თავის მხრივ, საქართველოს მთავრობის მიერ არის დამტკიცებული;
- ელექტროენერჯის ტრანზიტიდან დაახლოებით 15-მილიონიანი შემოსავალია დაგეგმილი ყოველწლიურად, 2018 და 2019 წლებისთვის, იგივე მომსახურების შედეგად ივარაუდება დაახლოებით 19 მილიონი ლარის შემოსავლის მიღება ყოველწლიურად 2020 და 2021 წლებში. ეს პროექტი ეფუძნება მოსაზრებას, რომ 2018 წლიდან ადგილი ექნება მნიშვნელოვან მოთხოვნას რეგიონში ელექტროენერჯის საქართველოს ტერიტორიაზე ტრანზიტთან მიმართებაში, რადგან, 2015 წლის შემდეგ რეგიონის ქვეყნები აქტიურ მოლაპარაკებებს აწარმოებენ ამ საკითხთან დაკავშირებით, რის საფუძველზეც 2016 წელს ელექტროენერჯის ტრანზიტიდან მიღებულმა სახელშეკრულებო შემოსავალმა შეადგინა დაახლოებით 6 მილიონი ლარი. ამასთან, მიმდინარეობს დამატებითი განხილვები აზერბაიჯანის, თურქეთისა

და საქართველოს ორგანიზაციებიდან, ტრანზიტის მოცულობის მნიშვნელოვან ზრდასთან დაკავშირებული შემდგომი თანამშრომლობის შესახებ. თუმცა, წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგების გამოსაცემად დამტკიცების დღისთვის, 2017-2021 წლების საპროგნოზო შემოსავალთან დაკავშირებით ჯერ არ არის გაფორმებული ხელშეკრულებები.

- 11.49%-იანი დისკონტირება (მოგების გადასახადი არ არის გამოყენებული, ვინაიდან შპს „ენერგოტრანსი“ გადაიხდის დივიდენდს 5-წლიანი მოდელით გათვალისწინებული პერიოდისთვის; აღნიშნული შეესაბამება მოგების გადასახადის ესტონურ მოდელს (იხ. შენიშვნა 24(ზ)) გამოყენებულ იქნა მომავალი ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულების განსაზღვრაში. დისკონტირების განაკვეთი ასახავს ამონაგების ნომინალურ მოთხოვნილ განაკვეთს ლარში დენომინირებული ფულადი ნაკადებისთვის კომპანიების მიერ ინვესტირებულ კაპიტალზე.

ზემოთ მოცემული შეფასებები კონკრეტულად მგრძობიარეა შემდეგ სფეროებში:

- ერთპროცენტიან მატებას გამოყენებულ ფასდაკლების განაკვეთში შესაძლოა მოჰყვეს გამოყენებული ღირებულების (VIU) შემცირება დაახლოებით 60,652 ათასი ლარის ოდენობით.
- იმის დაშვება, რომ შპს „ენერგოტრანსის“ მიერ არ მოხდება ელექტროენერჯის ტრანზიტთან შემოსავლის გენერირება, შეამცირებს გამოყენებულ ღირებულებას დაახლოებით 155,816 ათასი ლარით.

9. გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები

(ა) აღიარებული გადავადებული საგადასახადო აქტივები

გადავადებული საგადასახადო აქტივების აღიარება არ მომხდარა წარმოშობილ საგადასახადო ზარალთან დაკავშირებით, ვინაიდან სავარაუდოდ სამომავლოდ დასაბეგრი მოგება არ იქნება ხელმისაწვდომი, საიდანაც ჯგუფს შეეძლება სარგებლის გამოყენება.

ჯგუფის საგადასახადო ზარალის გადატანა ვადის ამოწურვის თარიღისთვის წარმოდგენილია შემდეგი სახით:

'000 ლარი	<u>31 დეკემბერი 2016</u>	<u>31 დეკემბერი 2015</u>
2018	11,941	11,941
2019	555	555
2020	46,114	46,114
2021	57,405	-
	<u>116,015</u>	<u>58,610</u>

საქართველოს კანონმდებლობაში განხორციელებული ცვლილებების გამო (იხილეთ შენიშვნა 24(ზ)), ჯგუფი ვერ შეძლებს დარჩენილი საგადასახადო ზარალის გამოყენებას მომავალი ანგარიშგების პერიოდის განმავლობაში. საგადასახადო ზარალის ვადა იწურება 2017 წლის 1 იანვარს, შესაბამისად არ მოხდება გადავადებული საგადასახადო აქტივების აღიარება, ვინაიდან შესაძლებელია, რომ გამოყენებული საგადასახადო ზარალის გამოყენება მოხდეს სამომავლო დასაბეგრი მოგების მიმართ.

(ბ) მოძრაობა გადავადებულ საგადასახადო ნაშთებში

'000 ლარი	1 იანვარი 2016	აღიარებული მოგებაში ან ზარალში	31 დეკემბერი 2016
ძირითადი საშუალებები და არამატერიალური აქტივები	(18,689)	18,689	-
სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები	11,737	(11,737)	-
აქტივებთან დაკავშირებული გრანტები	14,512	(14,512)	-
მარაგები	664	(664)	-
სავაჭრო და სხვა გადახდები	26	(26)	-
	8,250	(8,250)	-

'000 ლარი	1 იანვარი 2015	აღიარებული მოგებაში ან ზარალში	31 დეკემბერი 2015
ძირითადი საშუალებები და არამატერიალური აქტივები	(17,429)	(1,260)	(18,689)
სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები	11,614	123	11,737
აქტივებთან დაკავშირებული გრანტები	12,477	2,035	14,512
მარაგები	472	192	664
სავაჭრო და სხვა გადახდები	-	27	27
	7,134	1,117	8,250

10. სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები

'000 ლარი	2016	2015
გრძელვადიანი მოთხოვნები		
დღგ-ს მოთხოვნა	14,796	24,078
მიმდინარე მოთხოვნები		
სავაჭრო მოთხოვნები	92,762	90,333
გაუფასურების რეზერვი სავაჭრო მოთხოვნებზე	(76,900)	(76,284)
სავაჭრო მოთხოვნები, გაუფასურების რეზერვის გამოკლებით	15,862	14,049
დღგ-ს მოთხოვნა	13,212	19,586
სხვა მოთხოვნები	5,329	4,301
გაუფასურების რეზერვი სხვა მოთხოვნებზე	(2,585)	(2,709)
	31,818	35,227

ჯგუფის მიდრეკილება საკრედიტო და სავალუტო რისკებისადმი, ასევე სავაჭრო და სხვა მოთხოვნებთან დაკავშირებული გაუფასურების ზარალი წარმოდგენილია მე-18 შენიშვნაში.

11. ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

'000 ლარი	2016	2015
ნაღდი ფული	9	9
საბანკო ანგარიშები	25,266	15,072
ფული და ფულის ეკვივალენტები ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში	25,275	15,081

ფულადი სახსრებისა და მათი ეკვივალენტების გაუფასურებას ან ვადაგადაცილებას არ ჰქონია ადგილი.

ჯგუფის მიდრეკილება საპროცენტო განაკვეთის რისკისადმი და მგრძობელობის ანალიზი ფინანსურ აქტივებისა და ვალდებულებებისთვის წარმოდგენილია მე-18 შენიშვნაში.

12. კაპიტალი

(ა) საწესდებო კაპიტალი

აქციების რაოდენობა, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული

ნომინალური ღირებულება

31 დეკემბრის მდგომარეობით გამოშვებული, სრულად განაღდებული

ჩვეულებრივი აქციები	
2016	2015
ლარი 1	ლარი 1
599,983,833	574,421,868

(ბ) დაურეგისტრირებელი კაპიტალი

დაურეგისტრირებელი კაპიტალი შედგება იმ აქციონერების მიერ გაკეთებული აქტივების შენატანებისგან, რომლებიც წარმოადგენს კომპანიის მფლობელობას, მაგრამ ჯერ არ არის აღრიცხული კომპანიის წესდებაში და ასევე სხვა განსხვავებები საწესდებო კაპიტალის რეგისტრირებულ თანხასა და აქციონერების მიერ შეტანილი აქტივის რეალურ ღირებულებას შორის.

(გ) დივიდენდები

საქართველოს კანონმდებლობის თანახმად, კომპანიის განაწილებადი რეზერვები შემოიფარგლება გაუნაწილებელი მოგების ნაშთით, რაც ასახულია ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების თანახმად კომპანიის მოქმედ ფინანსურ ანგარიშგებაში.

(დ) გადაფასების რეზერვი

გადაფასების რეზერვი შედგება უცხოურ ვალუტასთან დაკავშირებული ყველა სხვაობისგან, რაც წარმოიშვება უცხოური ოპერაციების ფინანსური ანგარიშგების გადაფასების შედეგად.

13. კაპიტალის მართვა

ჯგუფს არ გააჩნია კაპიტალის მართვის ფორმალური პოლიტიკა, თუმცა ხელმძღვანელობა ცდილობს მოიძიოს საკმარისი კაპიტალის საფუძველი ჯგუფის საოპერაციო და სტრატეგიული მოთხოვნების, ასევე რეაბილიტაციის გეგმის მიზნების დასაკმაყოფილებლად (იხ. შენიშვნა 15). აღნიშნული მიიღწევა ეფექტური ფულადი სახსრების მართვის, ჯგუფის შემოსავლებისა და გასავლების მუდმივი მონიტორინგის და ძირითადად ჯგუფის საოპერაციო ფულადი ნაკადებით დაფინანსებული გრძელვადიანი საინვესტიციო გეგმების, ასევე სესხებისა და კრედიტების საშუალებით.

წლის განმავლობაში კაპიტალის მართვის მიმართ ჯგუფის მიდგომაში არავითარი ცვლილება არ მომხდარა.

არც კომპანია და არც მისი რომელიმე შვილობილი კომპანია არ ექვემდებარება გარედან დაწესებულ კაპიტალთან დაკავშირებულ მოთხოვნებს.

14. სესხები და კრედიტები

წინამდებარე შენიშვნა ითვალისწინებს ინფორმაციას ჯგუფის პროცენტური სესხებისა და კრედიტების სახელშეკრულებო პირობების შესახებ, რომლებიც განისაზღვრება ამორტიზირებული ღირებულების მიხედვით. ჯგუფის საპროცენტო განაკვეთების, უცხოური ვალუტისა და ლიკვიდურობის რისკის შესახებ დამატებითი ინფორმაციისთვის, გთხოვთ იხილოთ მე-18 შენიშვნა.

'000 ლარი	2016	2015
გრძელვადიანი ვალდებულებები		
არაუზრუნველყოფილი სესხები ფინანსური დაწესებულებებიდან	807,066	620,460
უზრუნველყოფილი სესხები ფინანსური დაწესებულებებიდან	37,800	42,349
უზრუნველყოფილი სესხები დაკავშირებული მხარისგან	22,654	25,740
	867,520	688,549
მიმდინარე ვალდებულებები		
არაუზრუნველყოფილი სესხების მიმდინარე ნაწილი ფინანსური დაწესებულებებიდან	53,406	61,412
უზრუნველყოფილი სესხების მიმდინარე ნაწილი ფინანსური დაწესებულებებიდან	9,570	8,845
უზრუნველყოფილი სესხების მიმდინარე ნაწილი დაკავშირებული მხარისგან	11,101	10,960
	74,077	81,217

*სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“
2016 წლის მდგომარეობით კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების შენიშვნები*

(ა) პირობები და სესხის გადახდის გრაფიკი

გადასახდელი სესხების ვადები და პირობები წარმოდგენილია შემდეგი სახით:

'000 ლარი	ვალუტა	ნომინალური საპროცენტო განაკვეთი	გადახდის წელი	31 დეკემბერი 2016		31 დეკემბერი 2015	
				ნომინალური ღირებულება	საბალანსო ღირებულება	ნომინალური ღირებულება	საბალანსო ღირებულება
<i>არაუზრუნველყოფილი სესხები ფინანსური დაწესებულებებიდან:</i>							
საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - KfW	ევრო	KfW საორიენტაციო განაკვეთი +4%	2027	214,587	214,587	204,622	204,622
საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - KfW	ევრო	2.2%	2025	46,764	46,764	25,742	25,742
საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - EIB	ევრო	Euribor+0.75%	2033	208,567	208,567	202,526	202,526
საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - EBRD	ევრო	Euribor+1%	2025-2028	152,103	152,103	141,720	141,720
საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - KfW	ევრო	1%-1.5%	2025-2037	48,696	48,696	48,860	48,860
საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო – ADB	აშშ დოლარი	1%-1.5%	2044	112,962	112,962	39,923	39,923
საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო – IBRD	აშშ დოლარი	მსოფლიო ბანკის სასესხო სახაზინო განაკვეთები	2038	76,793	76,793	18,478	18,478
<i>უზრუნველყოფილი სესხები ფინანსური დაწესებულებებიდან:</i>							
საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - KfW	ევრო	4%	2021	10,538	10,538	11,845	11,845
საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - IDA	აშშ დოლარი	მსოფლიო ბანკის სასესხო სახაზინო განაკვეთები	2022	36,832	36,832	39,350	39,350
<i>უზრუნველყოფილი სესხები დაკავშირებული მხარეებიდან:</i>							
საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო	ევრო	7.50%	2020	33,755	33,755	36,700	36,700
სულ საპროცენტო ვალდებულებები				941,597	941,597	769,766	769,766

2014 წლამდე ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკისგან (EBRD), ევროპის საინვესტიციო ბანკისგან (EIB) და რეკონსტრუქციის საკრედიტო ბანკისგან (KfW)

მიღებული სესხები გაიცა საქართველოს მთავრობაზე „შავი ზღვის ელექტროგადამცემი ქსელის პროექტთან“ (BSTN) დაკავშირებით (იხ. შენიშვნა 1 (ბ)). 2014 წლამდე საერთაშორისო განვითარების ასოციაციის (IDA) და რეკონსტრუქციის საკრედიტო ბანკისგან (KfW) მიღებული სესხები განაწილდა საქართველოს ხელისუფლებაზე „ელექტროენერჯის ბაზრის მხარდაჭერის პროექტის“ (შემდგომში - „EMSP“), „ენერჯია IV“-ის, „სექტორის ელექტროენერჯის მიწოდების პროგრამის“ და „რეგიონალური ელექტროენერჯის ქსელის რეაბილიტაცია 1“-ის პროექტების განხორციელების მიზნით. 2014 წელს აზიის განვითარების ბანკისგან (ADB), რეკონსტრუქციის საკრედიტო ბანკისგან (KfW) და ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკისგან (EBRD) მიღებული სესხები განაწილდა საქართველოს ხელისუფლებაზე ჯვარი-ხორგას ელექტროგადამცემი ხაზების მშენებლობასთან და სხვა გადამცემი ქსელების რეაბილიტაციის პროექტებთან დაკავშირებით (იხ. შენიშვნა 8 (ბ)).

საქართველოს ხელისუფლებამ, თავის მხრივ, გადასცა შესაბამისი საკრედიტო საშუალებებით მიღებული თანხები, მათი გადახდის ვალდებულებასთან ერთად, ჯგუფს. გამსესხებლებს არ გაუთავისუფლებიათ იურიდიულად საქართველოს ხელისუფლება სესხების გადახდის თავდაპირველი პასუხისმგებლობისგან, შესაბამისად საქართველოს ხელისუფლება მოქმედებდა მარწმუნებლის სახით აღნიშნულ ტრანზაქციაში და ჯგუფის მიერ გადასახდელი სესხები წარმართება საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მიმართ.

დაკავშირებული მხარისგან მიღებული უზრუნველყოფილი სესხი წარმოადგენს პროცენტს, დარიცხულს ფინანსური ინსტიტუტებიდან მიღებული არაუზრუნველყოფილი სესხების ნაწილზე და გადახდილს საქართველოს ხელისუფლების მიერ ჯგუფის სახელით.

ხელმძღვანელობის განსაზღვრებით, სესხებისა და კრედიტების რეალური ღირებულება არ განსხვავდება თავდაპირველი აღიარებისას არსებული სესხის ოდენობისგან, ვინაიდან აღნიშნული სესხები გამოყოფილია ცალკე საბაზრო სეგმენტში, რომელიც განსხვავდება კომერციული სესხის ბაზრისგან.

ფინანსური კოვენანტები

IBRD-დან მიღებულ სესხთან დაკავშირებით, სესხისა და შესაბამისი პროექტის სისრულეში მოყვანის თაობაზე გაფორმებული შეთანხმებების თანახმად, კომპანიამ უნდა უზრუნველყოს მიმდინარე აქტივების მიმდინარე ვალდებულებებთან თანაფარდობის კოეფიციენტი არანაკლებ 1-სა.

შეთანხმების თანახმად, მიმდინარე აქტივები ნიშნავს ყველა იმ აქტივს, რომელიც ჩვეულებრივი საქმიანობის პროცესში შესაძლებელია გარდაიქმნას ნაღდ ფულად თორმეტი თვის განმავლობაში. ასეთი აქტივები მოიცავს დებიტორულ დავალიანებას, გაყიდვად ფასიან ქაღალდებს, მარაგებსა და მომდევნო ფინანსური წლისათვის წინასწარ გადახდილ ხარჯებს. მიმდინარე ვალდებულებები ნიშნავს ყველა იმ ვალდებულებას, რომელიც დაექვემდებარება ანგარიშსწორებას ან რომლის გადახდაც შემდგომში არსებული ვითარების გათვალისწინებით შესაძლებელია მოთხოვნილ იქნას თორმეტი თვის განმავლობაში. ასეთი ვალდებულებები მოიცავს კრედიტორულ დავალიანებას,

მიღებულ ავანსს, სასესხო ვალდებულებას, გადასახადებსა და სხვა იდენტურ საგადასახადო ვალდებულებებს და დივიდენდებს.

ხელმძღვანელობა უზრუნველყოფს ზემოაღნიშნული ფინანსური კოვენანტის კალკულაციას ყოველი წლის დასასრულს როგორც კომპანიის განცალკევებული ფინანსური ინფორმაციის, აგრეთვე ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების („ფასს“) შესაბამისად ჯგუფის მიერ მომზადებული კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების საფუძველზე.

2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კომპანიასა და ჯგუფს დარღვეული აქვთ ზემოაღნიშნული ფინანსური კოვენანტი, ვინაიდან მიმდინარე აქტივების თანაფარდობა მიმდინარე ვალდებულებებთან როგორც კომპანიის უნიკალური ფინანსური ინფორმაციის, აგრეთვე ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების („ფასს“) შესაბამისად ჯგუფის მიერ მომზადებული კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების საფუძველზე ნაკლები იყო 1-ზე (რადგან 2015 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კომპანიასა და ჯგუფს ასევე დარღვეული ჰქონდა ზემოაღნიშნული ფინანსური კოვენანტი).

ჯგუფის ხელმძღვანელობამ შეაფასა, რომ კოვენანტის დარღვევის ძირითადი მიზეზი დაკავშირებული იყო იმ ფაქტთან, რომ მიმდინარე ვალდებულებები აგრეთვე მოიცავდა კრედიტორულ დავალიანებებს IBRD-სა და სხვა კრედიტორების მიერ დაფინანსებულ სამშენებლო საქმიანობასთან დაკავშირებით. სამშენებლო საქმიანობასთან დაკავშირებული კრედიტორული დავალიანების აღნიშნული ნაწილის განხილვის გარეშე, მიმდინარე კოეფიციენტი კომპანიის განცალკევებულ ფინანსურ ინფორმაციასთან გათვალისწინებით უნდა ყოფილიყო 1-ზე მეტი (ანუ კოვენანტის შესაბამისი), თუმცა უნდა ყოფილიყო 1-ზე ნაკლები (ანუ კოვენანტის დარღვევით) ჯგუფის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების შემთხვევაში 2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით.

კოვენანტის დარღვევის შემთხვევაში, სესხის ხელშეკრულება გარკვევით არ მიუთითებს რაიმე ცვლილებაზე სესხის დაფარვის გრაფიკში. ჯგუფის ხელმძღვანელობამ მიიღო განმარტება IBRD-სგან იმასთან დაკავშირებით, რომ ზოგადად, ფინანსური კოვენანტის დარღვევისას ისეთი მაკორექტირებელი ღონისძიებები, როგორცაა დაჩქარება, შეწყვეტა ან გაუქმება, გამოიყენება უკიდურეს შემთხვევაში, როდესაც ადგილი აქვს იმ რისკს, რომელსაც განიხილავს შესაბამისი ფინანსური შეთანხმება. აღნიშნული რისკი ითვალისწინებს ბევრ ფაქტორს და არ შემოიფარგლება მხოლოდ ფინანსური კოვენანტებით.

ყოველივე აღნიშნულიდან გამომდინარე, ჯგუფის ხელმძღვანელობა არ მოეწონა, რომ 2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ზემოაღნიშნული ფინანსური კოვენანტის დარღვევა რაიმე გავლენას იქონიებს სესხის დაფარვის გრაფიკზე.

2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით კომპანიასა და ჯგუფს შესრულებული აქვთ სხვა ფინანსური კოვენანტები.

15. რესტრუქტურიზებული ვალდებულებები

'000 ლარი	2016	2015
გადახდები სახელმწიფო ბიუჯეტში	58,622	65,192
სავაჭრო ვალდებულებები	28,593	27,885
სესხები და დარიცხული პროცენტი	3,983	4,196
	91,198	97,273
ამორტიზირებული ხარჯების შესწორება	(24,781)	(30,818)
ნაშთი 31 დეკემბრის მდგომარეობით	66,417	66,455
მიმდინარე ვალდებულებები	10,000	7,000
გრძელვადიანი ვალდებულებები	56,417	59,455
	66,417	66,455

რესტრუქტურიზებული ვალდებულებები წარმოადგენს 2006 წლამდე წარმოშობილ თანხებს, რომელთა ანგარიშსწორებაც იქნა გადავადებული ჯგუფის რთული ფინანსური მდგომარეობის გამო. სარეაბილიტაციო გეგმის თანახმად, რომელიც შედგენილ იქნა თავდაპირველად 2006 წელს სამართალწარმოებიდან და შეთანხმდა კრედიტორთა უმრავლესობასთან, აღნიშნული სესხების ანგარიშსწორება გადავადებულ იქნა 2011 წლამდე, შესაბამისად თანხების ანგარიშსწორება მოხდება ნაწილ-ნაწილ 2023 წლამდე, სარეაბილიტაციო პერიოდის დასრულებამდე.

სარეაბილიტაციო გეგმაში მოყვანილია ჯგუფის სტრატეგიული მიზნები მომდევნო 15 წლის განმავლობაში, მასში ასევე განსაზღვრულია ჯგუფის ძირითადი საოპერაციო და ფინანსური მიზნები. სარეაბილიტაციო გეგმის თანახმად, რეაბილიტაციის მენეჯერი დანიშნულ იქნა ჯგუფის ხელმძღვანელობის მიზნით მთლიანი სარეაბილიტაციო პერიოდის განმავლობაში. ჯგუფის მთავარ კრედიტორს წარმოადგენს საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო. საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მიმართ გადასახდელ თანხებს წარმოადგენს გადასახადები და ბაჟები, აგრეთვე სესხები და დარიცხული პროცენტი. რესტრუქტურიზებული ვალდებულებები წარმოდგენილია დისკონტირებული ღირებულებით. 2008 წელს ახალი სარეაბილიტაციო გეგმის დამტკიცების შემდეგ, ჯგუფმა შეაფასა გადავადებული ვალდებულებების რეალური ღირებულება, რათა განეხორციელებინა შესწორებები გადახდის პირობებში. სარეაბილიტაციო გეგმის დამტკიცების დღისთვის რეალურ ღირებულებად განსაზღვრულ იქნა მომავალი ფულადი ნაკადების დისკონტირებული ღირებულება 9.57%-იანი საშუალო საბაზრო საპროცენტო განაკვეთით.

16. აქტივებთან დაკავშირებული გრანტები

'000 ლარი	2016	2015
ნაშთი 1 იანვრის მდგომარეობით	108,592	83,949
აღრიცხული მოგება-ზარალის ანგარიშგებაში	(4,377)	(4,638)
მიღებული წლის განმავლობაში	8,614	29,281
ნაშთი 31 დეკემბრის მდგომარეობით	112,829	108,592
გრძელვადიანი	108,533	104,296
მიმდინარე	4,296	4,296
	112,829	108,592

25,000 ათასი ევროს ოდენობის აქტივებთან დაკავშირებით გაცემული გრანტები წარმოადგენს KfW-დან მიღებულ ფინანსურ შენატანებს „შავი ზღვის

ელექტროგადამცემი ქსელის პროექტის“ (BSTN) ფარგლებში ახალი ელექტროგადამცემი ხაზების მშენებლობასთან დაკავშირებით.

KfW-დან 2015 წელს მიღებულ იქნა გრანტი 10,399 ათასი ლარის ოდენობით ჯვრის 500/220-კილოვატიანი ქვესადგურის მშენებლობისთვის. დამატებით 2016 წელს მიღებულია 8,614 ათასი ლარი.

ფინანსური შენატანი არ ექვემდებარება ანაზღაურებას გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ჯგუფი არაჯეროვნად გამოიყენებს მიღებულ ფულად სახსრებს ან მნიშვნელოვან საფრთხეს შეუქმნის პროექტის განხორციელებას.

17. სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები

'000 ლარი	2016	2015
ვალდებულებები განხორციელებულ სამშენებლო სამუშაოებთან დაკავშირებით	40,542	34,627
სავაჭრო ვალდებულებები	-	1,049
მიღებული ავანსი და სხვა ვალდებულებები	5,496	7,719
	46,038	43,395

ჯგუფის სავალუტო და ლიკვიდურობის რისკი სავაჭრო და სხვა ვალდებულებებთან დაკავშირებით წარმოდგენილია მე-18 შენიშვნაში.

18. რეალური ღირებულება და რისკის მართვა

(ა) ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების რეალური ღირებულება

რეალური ღირებულების წინასწარი გაანგარიშება მიზნად ისახავს სავარაუდო ფასის მიახლოებით განსაზღვრას, რომელიც მიღებული იქნება აქტივის გასაყიდად ან გადახდილი იქნება ვალდებულების გადაცემისთვის თანმიმდევრული ტრანზაქციის გზით ბაზრის მონაწილეებს შორის შეფასების დღეს. ამასთან, გაურკვეველობის გათვალისწინებით და სუბიექტური განსჯის მეშვეობით, რეალური ღირებულება არ უნდა იქნეს ინტერპრეტირებული, როგორც რეალიზებადი აქტივების დაუყოვნებელი ნასყიდობის გზით ან ვალდებულებათა გადაცემის მეშვეობით.

ჯგუფმა განსაზღვრა ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების რეალური ღირებულებები შეფასებითი მეთოდოლოგიის გამოყენებით. შეფასების მეთოდოლოგიის მიზანია სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრა, რომელიც ასახავს ფასს, რომელიც უნდა იქნეს მიღებული აქტივის გასაყიდად ან გადახდილი ვალდებულების გადაცემისთვის თანმიმდევრული ტრანზაქციის ფარგლებში ბაზრის მონაწილეებს შორის შეფასების დღეს. გამოყენებული შეფასებითი მეთოდოლოგია არის დისკონტირებული ფულადი საშუალებების მოძრაობის მოდელი. ყველა ფინანსური აქტივის და ვალდებულებების რეალური ღირებულება დაანგარიშდება მომავალში ძირითადი თანხისა და დარიცხული პროცენტების ფულადი საშუალებების მოძრაობის საფუძველზე, რომელთა დისკონტირება ხდება ანგარიშგების დღეს პროცენტის საბაზრო განაკვეთით.

ხელმძღვანელობა მიიჩნევს, რომ ჯგუფის ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების რეალური ღირებულება მიახლოებით მათი საბალანსო ღირებულების ტოლია.

(ბ) ფინანსური რისკის მართვა

ფინანსური ინსტრუმენტებით სარგებლობიდან გამომდინარე, ჯგუფი დგას შემდეგი რისკების წინაშე:

- საკრედიტო რისკი – შენიშვნა 18 (ბ)(ii);
- ლიკვიდურობის რისკი – შენიშვნა 18 (ბ)(iii);
- საბაზრო რისკი – შენიშვნა 18 (ბ)(iv).

წინამდებარე შენიშვნა წარმოადგენს ინფორმაციას ჯგუფზე ზემოთ მოყვანილი თითოეული რისკის ზეგავლენის შესახებ, ჯგუფის მიზნებს, პოლიტიკასა და პროცესებს მათი შეფასებისა და მართვისათვის, ასევე ჯგუფის ხელმძღვანელობის მიერ კაპიტალის მართვას. სხვა თანხობრივად გამოხატული ახსნა-განმარტებები მოყვანილია წინამდებარე კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში.

(i) რისკის მართვის სტრუქტურა

მმართველთა საბჭოს აკისრია ჯგუფის რისკების მართვის საზღვრების განსაზღვრისა და მიმოხილვის პასუხისმგებლობა.

ჯგუფის რისკების მართვის მეთოდები განისაზღვრება ჯგუფის წინაშე არსებული რისკების იდენტიფიცირებისა და ანალიზის, შესაბამისი რისკების საზღვრებისა და კონტროლის დადგენისა და რისკების მონიტორინგისა და საზღვრების დაცვის მიზნით. რისკების მართვის პოლიტიკები და სისტემები განიხილება რეგულარულად საბაზრო პირობებში მომხდარი ცვლილებებისა და ჯგუფის მიერ განხორციელებული ღონისძიებების ასახვის მიზნით. ჯგუფი, მისი სასწავლო და მართვის სტანდარტებისა და პროცედურების საშუალებით, მიზნად ისახავს დისციპლინირებული და კონსტრუქციული მართვის გარემოს შემუშავებას, სადაც ყველა თანამშრომელს გაცნობიერებული ექნება მისი როლი და ვალდებულებები.

მმართველთა საბჭოს მის მიმოხილვის ვალდებულების განხორციელებაში ეხმარება შიდა აუდიტი. შიდა აუდიტი ახორციელებს რისკების მართვის კონტროლისა და პროცედურების როგორც რეგულარულ, ასევე საგანგებო მიმოხილვებს, რომლის შედეგებიც ეცნობება მმართველთა საბჭოს.

(ii) საკრედიტო რისკი

საკრედიტო რისკი წარმოადგენს ჯგუფის მიმართ წარმოშობილ ფინანსურ ზარალს იმ შემთხვევაში, თუ მომხმარებელი ან ფინანსური ინსტრუმენტის მონაწილე მხარე ვერ შეასრულებს ხელშეკრულებით ნაკისრ ვალდებულებებს და წარმოიშვება ძირითადად ჯგუფის მიერ მომხმარებლებისგან მისაღები თანხებიდან და საბანკო ბალანსებიდან.

ფინანსური აქტივების საბალანსო ღირებულება წარმოადგენს მაქსიმალური საკრედიტო რისკის გამოვლენას.

სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები

ჯგუფის დაუცველობაზე საკრედიტო რისკის მიმართ გავლენას ახდენს ძირითადად თითოეული მომხმარებლის ინდივიდუალური მახასიათებლები. გეოგრაფიულად, საკრედიტო რისკი ძირითადად კონცენტრირებულია საქართველოში.

ხელმძღვანელობამ განსაზღვრა საკრედიტო პოლიტიკა, რომლის საფუძველზეც ხდება ყოველი ახალი მომხმარებლის ინდივიდუალური ანალიზი კრედიტუნარიანობასთან დაკავშირებით ჯგუფის სტანდარტულ ანგარიშსწორებამდე და მიწოდების პირობების შეთავაზებამდე. ჯგუფის მიმოხილვა ითვალისწინებს გარე შეფასებებს, შესაძლებლობის შემთხვევაში, და ზოგიერთ შემთხვევაში, საბანკო რეფერენციებს. კომპანიის შემოსავლების დაახლოებით 42% (2015 წელს: 37%) უკავშირდება გაყიდვების ტრანზაქციებს ცალკეულ მომხმარებელთან.

ჯგუფის მომხმარებლების 70%-ზე მეტი აწარმოებს გარიგებებს ჯგუფთან ხუთ წელზე მეტი ხნის განმავლობაში. თითქმის ყოველ საკრედიტო ზარალს ადგილი ჰქონდა აღნიშნულ პერიოდამდე.

სავაჭრო და სხვა ვალდებულებებთან დაკავშირებით ზოგადად არ მოითხოვება რაიმე სახის უზრუნველყოფა.

ჯგუფი განსაზღვრავს რეზერვს გაუფასურებასთან დაკავშირებით, რაც წარმოადგენს მის მიერ წარმოშობილი ზარალის შეფასებას სავაჭრო და სხვა ვალდებულებებთან დაკავშირებით. მისი შეღავათის ძირითად კომპონენტს წარმოადგენს კონკრეტული ზარალის კომპონენტი, რაც უკავშირდება ინდივიდუალურად მნიშვნელოვან დაუცველობას.

მაქსიმალური დაუცველობა საკრედიტო რისკების მიმართ სავაჭრო ვალდებულებებთან დაკავშირებით ანგარიშგების დღისთვის გეოგრაფიული რეგიონის მიხედვით შეადგენდა:

'000 ლარი	საბალანსო ღირებულება	
	2016	2015
შიდა	15,862	14,049

გაუფასურების ზარალი

ანგარიშგების დღისთვის სავაჭრო მოთხოვნების ხანდაზმულობა შეადგენდა:

'000 ლარი	მთლიანი 2016	გაუფასურება 2016	მთლიანი 2015	გაუფასურება 2015
არავადაგადაცილებული	15,862	-	14,049	-
ვადაგადაცილებული ერთ წელზე მეტი პერიოდით	76,900	76,900	76,284	76,284
	92,762	76,900	90,333	76,284

მომრავლობა გაუფასურების რეზერვში სავაჭრო მოთხოვნებთან დაკავშირებით წლის განმავლობაში წარმოდგენილია შემდეგნაირად:

'000 ლარი	ინდივიდუალური გაუფასურება	
	2016	2015
ნაშთი წლის დასაწყისში	76,284	74,043
ზრდა წლის განმავლობაში	616	2,241
ნაშთი წლის დასასრულს	76,900	76,284

რეზერვის ანგარიში სავაჭრო მოთხოვნებთან დაკავშირებით გამოიყენება გაუფასურების შედეგად მიყენებული ზარალის აღრიცხვისთვის, სანამ არ ამოიწურება ყოველგვარი შესაძლებლობა ანაზღაურებისთვის; აღნიშნული თვალსაზრისით თანხები ჩამოიწერება უშუალოდ ფინანსური აქტივებიდან.

ისტორიულად ინფორმაციაზე დაყრდნობით, ჯგუფს მიაჩნია რომ ზემოაღნიშნულის გარდა სხვა დამატებითი რეზერვი არ არის საჭირო სავაჭრო მოთხოვნებთან დაკავშირებით.

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები განთავსებულია ბანკში, რომლის რეიტინგი სარეიტინგო სააგენტო Fitch-ის მიხედვით არის B.

(iii) ლიკვიდურობის რისკი

ლიკვიდურობის რისკი არის რისკი, როდესაც კომპანიას შეექმნება სირთულეები მიმდინარე ფინანსური ვალდებულებების დაფარვის პირობების შესრულებისას, რომელთა ანგარიშსწორებაც ხდება ფულის ან სხვა ფინანსური აქტივის მიწოდებით. ჯგუფის მიდგომა ლიკვიდურობის მართვასთან დაკავშირებით გამოიხატება იმ ფაქტის შემდგომადგვარად უზრუნველყოფაში, რომ მას ყოველთვის ექნება საკმარისი ლიკვიდურობა მისი ვალდებულებების შესასრულებლად მათი დადგომისას, როგორც ჩვეულებრივ, ასევე სტრესულ სიტუაციებში, მიუღებელი ზარალისა თუ ჯგუფის რეპუტაციის სარისკო შეზღავანების გარეშე.

ჯგუფი მართავს ლიკვიდურობასთან დაკავშირებულ მოთხოვნებს როგორც მოკლევადიანი, ასევე გრძელვადიანი პროექტების გამოყენებით. ხელმძღვანელობა რეგულარულად ახორციელებს ჯგუფის ფულადი ნაკადების ყოველთვიური პროგნოზების მონიტორინგს. კომპანიამ განსაზღვრა ყოველწლიური ბიუჯეტების პროცესი მის აქციონერთან ერთად. ბიუჯეტს განიხილავს სამეთვალყურეო საბჭო და ამოწმებს აქციონერი. ბიუჯეტის განახლება ხდება ყოველთვიურად ფაქტიურ შედეგებზე დაყრდნობით. ჯგუფის მიზანს წარმოადგენს ფულისა და ფულადი ეკვივალენტებს დონის შენარჩუნება მომავალი 60 დღის განმავლობაში ფინანსურ ვალდებულებებზე მოსალოდნელ ფულად გადინებაზე გადაჭარბებული ოდენობით.

ხელმძღვანელობა თვლის, რომ 2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფს გააჩნია საკმარისი ლიკვიდურობა, რათა შეასრულოს თავისი ვალდებულებები დროულად, ვინაიდან მომავალ წლებში ხელმძღვანელობა ელოდება საოპერაციო საქმიანობიდან წმინდა ფულადი ნაკადების არსებით ზრდას, მეტ შემოსავალს ელექტროენერჯის ექსპორტი და ტრანზიტიდან, ასევე საქართველოს მთავრობამ განაცხადა მზადყოფნა

სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“
2016 წლის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების შენიშვნები

მხარდაჭერა გაუწიოს კომპანიის ოპერაციებს საჭიროების შემთხვევაში. გარდა ამისა, 2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფს გააჩნია 28,008 ათასი ლარის ოდენობის ანაზღაურებადი დღგ, რომლის საქართველოს საგადასახადო ორგანოებიდან უკან მოთხოვნა შესაძლებელია და დაახლოებით 169,184 ათასი ლარის ოდენობის გამოუყენებელი საკრედიტო ხაზი საერთაშორისო ფინანსურ ინსტიტუტებში. გამოუყენებელი საკრედიტო ხაზი შესაძლებელია ჩამოიწეროს, კაპიტალური ხარჯის გაწვევისას.

ჯგუფს ეკისრება ძირითადი საშუალებების შესყიდვის სახელშეკრულებო ვალდებულება 100,150 ათასი ლარის ოდენობით (იხილეთ მე-19 შენიშვნა).

ქვემოთ წარმოდგენილია ფინანსური ვალდებულებების სახელშეკრულებო საბოლოო ვადა, შეფასებული საპროცენტო გადახდების ჩათვლით და მოთხოვნებისა და ვალდებულებების ურთიერთკომპენსაციის შესახებ შეთანხმებების გავლენის გარეშე.

31 დეკემბერი, 2016

'000 ლარი	სახელშეკრულებო				
	საბალანსო ღირებულება	ფულადი სახსრების ნაკადები	1 წლამდე	1-5 წელი	5 წელზე მეტი
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები					
სესხები ფინანსური დაწესებულებებიდან	907,842	1,075,040	68,843	318,036	688,161
უზრუნველყოფილი სესხი დაკავშირებული მხარიდან	33,755	39,256	11,101	28,155	-
რესტრუქტურიზებული ვალდებულებები	66,417	91,152	10,000	70,000	11,152
სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები	46,038	46,038	46,238	-	-
	1,054,052	1,251,486	136,182	416,191	699,313

31 დეკემბერი 2015

'000 ლარი	სახელშეკრულებო				
	საბალანსო ღირებულება	ფულადი სახსრების ნაკადები	1 წლამდე	1-5 წელი	5 წელზე მეტი
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები					
სესხები ფინანსური დაწესებულებებიდან	733,066	836,562	67,251	338,215	431,096
უზრუნველყოფილი სესხი დაკავშირებული მხარიდან	36,700	42,021	11,150	30,871	-
რესტრუქტურიზებული ვალდებულებები	66,455	97,172	7,000	61,000	29,172

31 დეკემბერი 2015

'000 ლარი	სახელმწიფო				5 წელზე მეტი
	საბალანსო ღირებულება	ფულადი სახსრების ნაკადები	1 წლამდე	1-5 წელი	
სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები	43,395	43,395	43,395	-	-
	879,616	1,019,150	128,796	430,086	460,268

არ არის მოსალოდნელი, რომ ანგარიშსწორების ვადის დადგომის ანალიზში გათვალისწინებული ფულადი ნაკადები შესაძლებელია წარმოდგენილი იქნას მნიშვნელოვნად ადრე ან მნიშვნელოვნად განსხვავებული თანხებით.

(iv) **საბაზრო რისკი**

საბაზრო რისკი არის რისკი, რომლის შემთხვევაშიც საბაზრო ფასებში, როგორცაა უცხოური ვალუტის გაცვლითი კურსები, საპროცენტო განაკვეთები და კაპიტალის ღირებულებები, მომხდარი ცვლილებები გავლენას ახდენს ჯგუფის შემოსავალზე ან მისი ფინანსური ინსტრუმენტების ფლობის ღირებულებაზე. საბაზრო რისკის მართვის მიზანს წარმოადგენს საბაზრო რისკების მიმართ დაუცველობის მართვა და კონტროლი დადგენილი პარამეტრების ფარგლებში, შემოსავლის ოპტიმიზების გზით.

ჯგუფი არ იყენებს ჰეჯირების ანგარიშგებას სარგებელსა თუ ზარალში მერყეობის მართვის მიზნით.

სავალუტო რისკი

უცხოური ვალუტის რისკი წარმოადგენს რისკს, რომელიც ითვალისწინებს ფინანსური ინსტრუმენტის რეალური ღირებულების ან სამომავლო ფულადი ნაკადების ცვლილებას უცხოური ვალუტის გაცვლის კურსის მერყეობის მიზეზით. ჯგუფის დაუცველობა უცხოური ვალუტის გაცვლის განაკვეთში მომხდარი ცვლილებების მიმართ ძირითადად უკავშირდება უცხოურ ვალუტაში ნომინირებულ ფინანსურ ვალდებულებებს.

ჯგუფი არ ახდენს ჰეჯირებას სავალუტო რისკის მიმართ მის მგრძობელობაზე.

დაუცველობა სავალუტო რისკის მიმართ

ჯგუფის დამოკიდებულება სავალუტო რისკზე წარმოდგენილია შემდეგი სახით პირობით თანხებზე დაყრდნობით:

'000 ლარი	აშშ დოლარში	ევროში	აშშ დოლარში	ევროში
	დენომინირებულ	დენომინირებულ	დენომინირებულ	დენომინირებულ
	ული 2016	ული 2016	ული 2015	ული 2015
სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები	4,187	17	63	13
ფული და ფულის ეკვივალენტები	12,419	3,374	1,775	3,064
სესხები და კრედიტები	(226,587)	(715,008)	(97,751)	(672,015)
სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები	(7,787)	(23,196)	(3,578)	(22,897)

სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“
2016 წლის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების შენიშვნები

'000 ლარი	აშშ დოლარში	ევროში	აშშ დოლარში	ევროში
	დენომინირებულ ული 2016	დენომინირებულ ული 2016	დენომინირებულ ული 2015	დენომინირებულ ული 2015
რესტრუქტურირებული ვალდებულებები	(7,676)	(3,777)	(6,929)	(4,009)
რისკის წმინდა სიდიდე	(225,444)	(738,590)	(106,420)	(695,844)

წლის განმავლობაში გამოყენებული იქნა შემდეგი მნიშვნელოვანი ვალუტების გაცვლითი კურსები:

ლარში	საშუალო კურსი		ანგარიშგების დღის კურსი	
	2016	2015	2016	2015
1 აშშ დოლარი	2.3667	2.2702	2.6468	2.3949
1 ევრო	2.6172	2.5204	2.7940	2.6169

მგრძობელობის ანალიზი

ლარის გამყარება/შესუსტება, როგორც ეს ქვემოთაა ნაჩვენები, ევროსა და აშშ დოლარის მიმართ 31 დეკემბრის მდგომარეობით, გაზრდის (შემცირებს) მოგებას ან ზარალს საშემოსავლო გადასახადამდე ქვემოთ მოცემული თანხების ოდენობით. გავლენა არ აღინიშნა სხვა საერთო შემოსავალსა თუ უშუალოდ კაპიტალზე. მოცემული ანალიზი დაფუძნებულია უცხოური ვალუტის გაცვლის კურსის ცვლილებებზე, რაც კომპანიამ მიიჩნია საკმაოდ შესაძლებლად ანგარიშგების პერიოდის დასასრულს. ანალიზის თანახმად ივარაუდება, რომ ყველა სხვა ცვლადები, განსაკუთრებით საპროცენტო განაკვეთები, რჩება უცვლელი სახით.

2015 წლისათვის ანალიზი განხორციელდა იგივე საფუძველზე

'000 ლარი	გამყარება	შესუსტება
	მოგება ან (ზარალი)	მოგება ან (ზარალი)
31 დეკემბერი 2016		
აშშ დოლარი (20%-იანი მოძრაობა)	45,089	(45,089)
ევრო (10%-იანი მოძრაობა)	73,859	(73,859)
31 დეკემბერი 2015		
აშშ დოლარი (20%-იანი მოძრაობა)	21,284	(21,284)
ევრო (10%-იანი მოძრაობა)	69,584	(69,584)

საპროცენტო განაკვეთის რისკი

საპროცენტო განაკვეთებთან დაკავშირებით მომხდარი ცვლილებები ძირითადად აისახება სესხებსა და კრედიტებზე მათი რეალური ღირებულების (ფიქსირებული განაკვეთის დავალიანება) ან მათი სამომავლო ფულადი ნაკადების (ცვალებადი განაკვეთის დავალიანება) ცვლილებით. ხელმძღვანელობას არ გააჩნია ფორმალური პოლიტიკა იმისა, რომ განსაზღვროს თუ რა სახის უნდა იყოს ჯგუფის მგრძობელობა ფიქსირებული ან ცვალებადი განაკვეთების მიმართ. თუმცა ახალი სესხის ან ახალი კრედიტის აღებისას, ხელმძღვანელობა გადაწყვეტს იქნება თუ არა ფიქსირებული ან

ცვალებადი განაკვეთი უფრო ხელსაყრელი ჯგუფისთვის მოსალოდნელი დროის განმავლობაში, ვადის ამოწურვამდე.

პროფილი

ანგარიშგების დღისთვის ჯგუფის პროცენტიანი ფინანსური ინსტრუმენტების საპროცენტო განაკვეთის პროფილი წარმოდგენილი იყო შემდეგნაირად:

'000 ლარი	საბალანსო ღირებულება	
	2016	2015
ფიქსირებული განაკვეთის ინსტრუმენტები		
ფინანსური აქტივები	25,266	15,072
ფინანსური ვალდებულებები	(252,715)	(163,070)
	(227,449)	(147,998)
ცვალებადი განაკვეთის ინსტრუმენტები		
ფინანსური ვალდებულებები	(688,882)	(606,696)
	(688,882)	(606,696)

რეალური ღირებულების მგრძობელობის ანალიზი ფიქსირებული განაკვეთის ინსტრუმენტებთან დაკავშირებით

ჯგუფი არ აგებს პასუხს ფიქსირებული განაკვეთის მქონე ფინანსურ ინსტრუმენტებთან დაკავშირებით რეალური ღირებულების სახით მოგების ან ზარალის მეშვეობით ან გასაყიდად ხელმისაწვდომობის სახით. შესაბამისად საპროცენტო განაკვეთებში განხორციელებულ ცვლილებას ანგარიშგების დღისთვის არ ექნებოდა რაიმე გავლენა მოგებაზე ან ზარალზე კაპიტალში.

ფულადი სახსრების ნაკადების მგრძობელობის ანალიზი ცვალებადი განაკვეთის ინსტრუმენტებზე

ანგარიშგების დღისთვის საპროცენტო განაკვეთებში 100 საბაზო პუნქტის ცვლილებამ გაზარდა (შემცირა) კაპიტალი და გადასახადების შემოსავლის ან გასავლის წმინდა ღირებულება ქვემოთ ნაჩვენები თანხის ოდენობით. აღნიშნული ანალიზის საფუძველზე მტკიცდება, რომ ყველა სხვა ცვლილებები, კერძოდ, უცხოური ვალუტის გაცვლის განაკვეთები, რჩება უცვლელად. 2015 წლის ანალიზი ტარდება იგივე საფუძველებზე.

'000 ლარი	მოგება ან (ზარალი)	
	100 საბაზისო პუნქტით ზრდა	100 საბაზისო პუნქტით შემცირება
2016		
ცვლადი განაკვეთის ინსტრუმენტები	(6,889)	6,889
ფულადი სახსრების ნაკადების მგრძობელობა (წმინდა სიდიდე)	(6,889)	6,889
2015		
ცვლადი განაკვეთის ინსტრუმენტები	(6,067)	6,067
ფულადი სახსრების ნაკადების მგრძობელობა (წმინდა სიდიდე)	(6,067)	6,067

19. კაპიტალთან დაკავშირებული ვალდებულებები

2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფს ნაკისრი აქვს გრძელვადიანი სახელშეკრულებო ვალდებულება 100,150 ათასი ლარის ოდენობით (2015 წელს: 219,885 ათასი ლარი) ელექტროენერჯის გადამცემი ხაზების მშენებლობისა და რეაბილიტაციისთვის აღჭურვილობის შესყიდვასთან დაკავშირებით.

კაპიტალთან დაკავშირებული ვალდებულებები ეხება პროექტთან დაკავშირებულ სხვადასხვა სამშენებლო სამუშაოებს და დაფინანსდება საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტებისგან გაუცემელი სესხებით (იხ. შენიშვნა 18 (ბ) (iii)).

20. გაუთვალისწინებელი გარემოებები

(ა) დაზღვევა

საქართველოს სადაზღვევო ინდუსტრია განვითარების ეტაპზე იმყოფება და დაზღვევის მრავალი ფორმა, რომლებიც მიღებულია მსოფლიოს სხვა ქვეყნებში, ამჟამად არ არის ხელმისაწვდომი. ჯგუფი სრულად ვერ აზღვევს დანადგარებს, ბიზნესის გამართულ მუშაობას, მესამე მხარის მიმართ ნაკისრ ვალდებულებებს ჯგუფის ქონებაზე უბედური შემთხვევებისა თუ ჯგუფის მიერ განხორციელებულ ოპერაციების შედეგად წარმოშობილი, ასევე ბუნებრივი მოვლენებით გამოწვეული ზიანის შემთხვევაში. სანამ მოხდება ჯგუფის სათანადოდ დაზღვევა, არსებობს რისკი იმისა, რომ ზარალი ან აქტივების დაზიანება მატერიალურ ზარალს მიაყენებს ჯგუფის საოპერაციო და ფინანსურ მდგომარეობას.

(ბ) სასამართლო დავები

საქმიანობის ნორმალური მიმდინარეობის პროცესში ჯგუფი წარმოადგენს სამართალწარმოების, სასამართლო პროცესებისა და დავების მხარეს. ხელმძღვანელობას სჯერა, რომ აღნიშნული სამართალწარმოებიდან ან სარჩელებიდან წარმოშობილი საბოლოო ვალდებულება, ასეთის არსებობის შემთხვევაში, არ იქონიებს მატერიალურად არახელსაყრელ ეფექტს ფინანსურ მდგომარეობასა თუ სამომავლო ოპერაციების შედეგებზე.

(გ) დაბეგვრის გაუთვალისწინებელი გარემოებები

საქართველოს საგადასახადო სისტემა შედარებით ახალია და მისთვის დამახასიათებელია სასამართლო გადაწყვეტილებებისა და დებულებების ხშირი ცვლილება. საგადასახადო ნორმები ხშირად ბუნდოვანი და წინააღმდეგობრივია და სხვადასხვა საგადასახადო ორგანოს მიერ სხვადასხვაგვარად განიმარტება. საგადასახადო კანონმდებლობის დარღვევის შემთხვევაში, საგადასახადო ორგანოს არ შეუძლია კომპანიას დააკისროს დამატებითი საგადასახადო ვალდებულება, ჯარიმა ან საურავი, თუ სამართალდარღვევიდან სამი წელია გასული.

ზემოთხსენებული საგადასახადო გარემო ქმნის საგადასახადო რისკებს, რომლებიც საქართველოში უფრო არსებითია, ვიდრე სხვა ქვეყნებში. ხელმძღვანელობის აზრით, იგი ადეკვატურად ასრულებს საგადასახადო ვალდებულებებს, ხელმძღვანელობს რა საქართველოში მოქმედი საგადასახადო კანონმდებლობის ინტერპრეტაციების,

ოფიციალური აქტებისა და სასამართლოს გადაწყვეტილებების შესაბამისად. თუმცა, შესაბამისი საგადასახადო ორგანოების კომპანიისაგან განსხვავებულმა პოზიციამ შესაძლოა არსებითი გავლენა იქონიოს ამ ფინანსურ ანგარიშგებაზე.

21. ოპერაციები დაკავშირებულ მხარეებთან

(ა) მაკონტროლებელ ორგანოებთან ურთიერთობა

კომპანიის უშუალო და ძირითად მშობელ კომპანიას წარმოადგენს სს „საპარტნიორო ფონდი“, ხოლო ძირითად მაკონტროლებელ ორგანოს წარმოადგენს საქართველოს მთავრობა. სს „საპარტნიორო ფონდი“ წარადგენს საჯაროდ ხელმისაწვდომ ფინანსურ ანგარიშგებას კომპანიის ვებ-გვერდზე.

(ბ) ოპერაციები მმართველ რგოლთან

(i) ხელმძღვანელობის ანაზღაურება

ხელმძღვანელობის მმართველმა რგოლმა წლის განმავლობაში მიიღო შემდეგი ანაზღაურება, რომელიც ჩართულია სახელფასო ხარჯებში

'000 ლარი	2016	2015
ხელფასები და ბონუსები	1,795	1,654

(გ) ოპერაციები მთავრობასთან დაკავშირებულ ორგანიზაციებთან

ჯგუფი აწარმოებს ტრანზაქციებს მის ყოველდღიურ ოპერაციებში რიგ საწარმოებთან, რომლებიც წარმოდგენილია საქართველოს ხელისუფლების კონტროლის, ერთობლივი კონტროლის ან მნიშვნელოვანი გავლენის ქვეშ. ჯგუფმა აირჩია ბასს (IAS) 24-ის მიხედვით დასაშვები გამონაკლისი *დაკავშირებული მხარის გამჟღავნებული ინფორმაციები*, რაც იძლევა შესაბამისი მხარის მიერ ინფორმაციის გამჟღავნების შემცირებულ შესაძლებლობას სამთავრობო ორგანოებთან განხორციელებულ ტრანზაქციებთან დაკავშირებით.

ჯგუფის ყოველგვარი სესხი და კრედიტი, ასევე აღნიშნულ სესხებსა და კრედიტებზე განსაზღვრული საპროცენტო ხარჯი ექვემდებარება ანგარიშსწორებას საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მიმართ. აქტივებთან დაკავშირებით ჯგუფის გრანტები ძირითადად მიიღება იმ ტრანზაქციებიდან, სადაც საქართველოს ხელისუფლება მოქმედებს შუამავლის სახით. ჯგუფის რესტრუქტურისებული ვალდებულებები ძირითადად შედგება საქართველოს ხელისუფლების ან ხელისუფლების ორგანოების მიმართ განსაზღვრული გადასახდელებისგან.

ჯგუფის შემოსავლის დაახლოებით 27% (2015 წელს: 23%) მიიღება სამი საწარმოდან, რომელთა მნიშვნელოვანი ნაწილიც წარმოდგენილია ან კონტროლდება საქართველოს ხელისუფლების მიერ.

22. შვილობილი კომპანიები

შვილობილი კომპანია	დაფუძნების ქვეყანა	2016	2015
		საკუთრება / ხმის მიცემის უფლება	საკუთრება / ხმის მიცემის უფლება
შპს „ენერგოტრანსი“	საქართველო	100%	100%
სს „Karcál Energy“	თურქეთი	100%	100%

23. შეფასების საფუძველი

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მომზადდა ისტორიული ღირებულების პრინციპზე დაყრდნობით.

24. არსებითი სააღრიცხვო პოლიტიკა

ქვემოთ წარმოდგენილი სააღრიცხვო პოლიტიკა გამოიყენება თანმიმდევრულად წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილი პერიოდის განმავლობაში და უწყვეტად ხორციელდება ჯგუფში შემავალი საწარმოების მიერ.

(ა) კონსოლიდაციის საფუძველი

(i) შვილობილი კომპანიები

შვილობილი კომპანიები წარმოადგენენ ჯგუფის მიერ კონტროლირებად საწარმოებს. ჯგუფი აკონტროლებს საწარმოს, როდესაც ის დაკავშირებულია, უფლებამოსილია ცვალებად ამონაგებზე საწარმოსთან ჩართულობით და შესწევთ უნარი იმოქმედონ ხსენებულ შემოსავლებზე, საწარმოზე მათი უფლებების გამოყენებით. შვილობილი კომპანიების ფინანსური ანგარიშგებები გათვალისწინებულია კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებებში კონტროლის დაწყების თარიღიდან მისი შეწყვეტის თარიღამდე. შვილობილი კომპანიების სააღრიცხვო პოლიტიკა შეიცვალა საჭიროების შესაბამისად, ჯგუფის მიერ მიღებული პოლიტიკის გათვალისწინებით.

(ii) კონტროლის დაკარგვა

კონტროლის დაკარგვისას, ჯგუფი აღარ აღიარებს შვილობილი კომპანიის აქტივებსა და ვალდებულებებს, არაკონტროლირებად წილებსა და შვილობილ კომპანიასთან დაკავშირებული კაპიტალის სხვა კომპონენტებს. კონტროლის დაკარგვისას წარმოშობილი ნებისმიერი ნამატი ან დეფიციტი ჩაითვლება მოგებაში ან ზარალში. იმ შემთხვევაში, თუ ჯგუფი შეინარჩუნებს რაიმე წილს წინა შვილობილ კომპანიაში, მაშინ აღნიშნული წილი გამოითვლება იმ დღისთვის არსებული რეალური ღირებულების მიხედვით, როდესაც ადგილი ჰქონდა კონტროლის დაკარგვას. შედეგად ის აღირიცხება, როგორც კაპიტალში ჩათვლილი ინვესტიციების მიძღვრება, ან გასაყიდად წარმოდგენილ ფინანსურ აქტივად, რომელიც დამოკიდებულია მიღებული გავლენის დონეზე.

(iii) კონსოლიდაციისას გაუქმებული ოპერაციები

შიდა ჯგუფური ბალანსები და ტრანზაქციები, ასევე ნებისმიერი არარეალიზებული შემოსავალი და ხარჯი, რომელიც წარმოიქმნება შიდა ჯგუფური ტრანზაქციებიდან, გაუქმდება კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას.

(ბ) შემოსავალი

(i) მომსახურებები

შემოსავლების აღიარება ხორციელდება იმ მოცულობით, რომლითაც ჯგუფი უზრუნველყოფს მომსახურებების გაწევას ხელშეკრულების თანახმად. შემოსავლის ოდენობა შესაძლებელია განისაზღვროს საიმედოდ და სავარაუდოდ მოხდება ოპერაციასთან დაკავშირებული ეკონომიკური სარგებლის შემოღინება ჯგუფში. შემოსავლების შეფასება ხდება მიღებული შეგებებული დაკმაყოფილების სამართლიანი ღირებულების თანახმად, სარეალიზაციო გადასახადებისა და მოსაკრებლების გამოკლებით.

ჯგუფი შემოსავლებს ღებულობს ძირითადად საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე ელექტროენერჯის გადაცემისა და დისპეჩერიზაციის საფუძველზე. შემოსავლების აღიარება ხდება მაშინ, როდესაც ადგილი აქვს მომსახურების ფაქტიურად გაწევას ანგარიშგების თარიღისთვის გადაცემული და დისპეჩერიზებული ელექტროენერჯის მოცულობის საფუძველზე.

(ii) სახელმწიფო გრანტები

სახელმწიფო გრანტების პირველადი აღიარება ხდება რეალური ღირებულების მქონე გადავადებული შემოსავლის სახით, როდესაც არსებობს სათანადო საფუძველი ვარაუდისა, რომ ასეთი გრანტი იქნება მიღებული და ჯგუფი დააკმაყოფილებს გრანტთან დაკავშირებით არსებულ პირობებს და შემდგომ აღიარებული იქნება შემოსავალში ან ზარალში სხვა შემოსავლის სახით სისტემატიურად, აქტივის სრული საექსპლუატაციო ვადის განმავლობაში. გრანტები, რომლებიც ახდენენ ჯგუფის მიმართ გაწეული ხარჯების ანაზღაურებას, აღიარებული იქნება შემოსავალში ან ზარალში სხვა შემოსავლის სახით სისტემატიურად იმავე პერიოდით, რომელშიც ადგილი ჰქონდა ხარჯების აღიარებას.

(გ) ფინანსური შემოსავალი და ხარჯები

ჯგუფის ფინანსური შემოსავალი და ფინანსური ხარჯი მოიცავს:

- ინვესტირებული ფულადი სახსრების საპროცენტო შემოსავალს;
- გაუფასურების ღირებულებით გამოთვლილ ფინანსურ ვალდებულებებთან დაკავშირებულ საპროცენტო ხარჯს;
- უცხოური ვალუტის კურსის ცვლილებით მიღებულ სარგებელს ან ზარალს ფინანსურ აქტივებთან და ფინანსურ ვალდებულებებთან დაკავშირებით.

საპროცენტო შემოსავლის ან ხარჯის აღიარება ხდება მის მოგებაზე ან ზარალზე დარიცხვისთანავე, ეფექტური პროცენტის გამოთვლის მეთოდის გამოყენებით. სასესხო ხარჯი, რომელიც პირდაპირ არ უკავშირდება კვალიფიციური აქტივების შესყიდვას, მშენებლობას ან წარმოებას, აღიარებული იქნება ეფექტური პროცენტის გამოთვლის მეთოდთან გამოყენებულ მოგებასა თუ ზარალში. უცხოური ვალუტის კურსის ცვლილებით მიღებული სარგებელი ან ზარალი წარმოდგენილია წმინდა საფუძველზე როგორც ფინანსური შემოსავალი ან ფინანსური ხარჯი, რაც დამოკიდებულია იმ

ფაქტზე, წარმოდგენილია თუ არა უცხოური ვალუტის მოძრაობა წმინდა მოგების ან წმინდა ზარალის მდგომარეობაში.

(დ) უცხოური ვალუტა

(i) ოპერაციები უცხოურ ვალუტაში

უცხოურ ვალუტაში გამოხატული ტრანზაქციები კონვერტირდება ჯგუფის საწარმოების შესაბამის ფუნქციონალურ ვალუტაში ტრანზაქციების განხორციელების დღეს დადგენილი ვალუტის გაცვლის კურსის მიხედვით. ანგარიშგების თარიღისთვის, უცხოურ ვალუტაში წარმოდგენილი ფულადი ერთეულები გადაანგარიშებულია ამავე თარიღისთვის არსებული ვალუტის გაცვლის კურსის მიხედვით. ფულად ერთეულებზე უცხოური ვალუტის მოგება ან ზარალი წარმოადგენს სხვაობას პერიოდის დასაწყისისთვის ფუნქციონალურ ვალუტაში წარმოდგენილ ამორტიზირებულ ხარჯს, რომელიც მორგებულია არსებულ პროცენტზე და პერიოდის განმავლობაში განხორციელებულ ანგარიშსწორებებზე, და უცხოურ ვალუტაში წარმოდგენილ ამორტიზირებულ ხარჯს შორის, რომელიც კონვერტირდება ანგარიშგების პერიოდის დასასრულს არსებული ვალუტის გაცვლის კურსის მიხედვით.

უცხოურ ვალუტაში წარმოდგენილი არაფულადი ერთეულები, რომლებიც დაანგარიშდება ისტორიული ღირებულებით, კონვერტირდება ტრანზაქციის დღისთვის არსებული ვალუტის გაცვლის კურსის მიხედვით.

ვალუტის გადაფასებით გამოწვეული საკურსო სხვაობა აისახება პერიოდის მოგებაში ან ზარალში.

(ii) უცხოური ოპერაციები

უცხოური ოპერაციებით გათვალისწინებული აქტივები და ვალდებულებები კონვერტირდება ქართულ ლარში ანგარიშგების თარიღისთვის არსებული ვალუტის გაცვლის კურსის მიხედვით. უცხოური ოპერაციების შემოსავალი და ხარჯები კონვერტირდება ქართულ ლარში ტრანზაქციის განხორციელების დღისთვის არსებული ვალუტის გაცვლის კურსის შესაბამისად.

უცხოურ ვალუტასთან დაკავშირებული სხვაობები აღიარებულია სხვა საერთო შემოსავალში და წარმოდგენილია კაპიტალში უცხოური ვალუტის გადაფასების რეზერვში. იმ შემთხვევაში, თუ უცხოურ ოპერაციაზე შეწყდება ამგვარი კონტროლი, აღარ იქნება წარმოდგენილი მნიშვნელოვანი გავლენა ან ერთობლივი კონტროლი, აღნიშნულ უცხოურ ოპერაციასთან დაკავშირებულ გადაფასების რეზერვში წარმოდგენილი საერთო თანხა ხელახლა კლასიფიცირდება მოგებად ან ზარალად, გასხვისებაზე დარიცხული მოგების ან ზარალის ნაწილის სახით.

(ე) თანამშრომელთა მოკლევადიანი სარგებელი

თანამშრომლის მოკლევადიანი სარგებლის ვალდებულებები აღირიცხება დისკონტირებულ საფუძველზე და გაიწერება ხარჯებში შესაბამისი მომსახურებების გაწევისთანავე. ვალდებულების აღიარება ხდება იმ თანხასთან დაკავშირებით, რომლის ანგარიშსწორებაც უნდა მოხდეს მოკლევადიანი ფულადი ბონუსით ან სარგებლის გაზიარების გეგმებით იმ შემთხვევაში, თუ ჯგუფს გააჩნია აღნიშნული თანხის ანგარიშსწორების მიმდინარე სამართლებრივი ან კონსტრუქციული ვალდებულება თანამშრომლის მიერ წარსულში განხორციელებული მომსახურების შედეგად და ვალდებულება შესაძლებელია შეფასდეს საიმედოდ.

(ვ) რეზერვი

რეზერვის აღიარება ხდება იმ შემთხვევაში, თუ წარსულში მომხდარი შემთხვევის გამო, ჯგუფს გააჩნია სამართლებრივი ან კონსტრუქციული ვალდებულება, რაც შესაძლებელია შეფასდეს საიმედოდ და სავარაუდოდ საჭირო გახდება ეკონომიკური სარგებლის გადინება ვალდებულებების ანგარიშსწორების მიზნით. რეზერვი განისაზღვრება ფულადი სახსრების მომავალი მოსალოდნელი ნაკადების დისკონტირებით, დაბეგვრამდე არსებული დისკონტირების განაკვეთის გამოყენებით, რომელიც ასახავს ვალდებულებების დამახასიათებელი ფულის დროებითი ღირებულების მიმდინარე საბაზრო შეფასებებსა და რისკებს. დისკონტის ამორტიზაცია აღიარებულია ფინანსურ ხარჯში.

(ზ) მოგების გადასახადი

მოგების გადასახადი მოიცავს მიმდინარე და გადავადებულ გადასახადს. მიმდინარე და გადავადებული გადასახადი აღიარებულია შემოსავალში ან ზარალში, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ის დაკავშირებულია კაპიტალში ან სხვა სრულ შემოსავალში უშუალოდ აღირებულ ობიექტებთან.

(ი) მიმდინარე გადასახადი

მიმდინარე გადასახადი არის მოსალოდნელი საგადასახადო ვალდებულება ან მოთხოვნა შესაბამისი წლის დასაბეგრ შემოსავალზე ან ზარალზე, დადგენილ ან არსებითად დადგენილ საგადასახადო განაკვეთზე ანგარიშგების თარიღისთვის, ასევე საგადასახადო ვალდებულების ყველა შესწორება დაკავშირებული წინა წლებთან. მიმდინარე გადასახადი აგრეთვე მოიცავს ნებისმიერ საგადასახადო ვალდებულებას, რომლებიც წარმოიშვება დივიდენდებიდან.

2016 წლის 13 მაისს საქართველოს პარლამენტმა მიიღო კანონპროექტი მოგების გადასახადის რეფორმის შესახებ (რომელიც ასევე ცნობილია მოგების გადასახადის ესტონური მოდელის სახელით), რაც ნიშნავს დაბეგვრის მომენტის გადატანას მოგების გამომუშავების თარიღიდან მისი გაცემის თარიღამდე. აღნიშნული კანონი ძალაში შევიდა 2016 წელს და ამოქმედდა 2017 წლის 1 იანვრიდან დაწყებული საგადასახადო პერიოდისთვის ყველა საწარმოს მიმართ, გარდა ფინანსური ინსტიტუტებისა (როგორცაა ბანკები, სადაზღვევო კომპანიები, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციები, ლომბარდები), რომელთა მიმართაც კანონი ძალაში შევა 2019 წლის 1 იანვრიდან.

კორპორატიული მოგების დაბეგვრის ახალი სისტემა ითვალისწინებს არა კორპორატიული მოგების გადასახადისგან გათავისუფლებას, არამედ კორპორატიული მოგების გადასახადის დაბეგვრის მომენტის გადატანას მოგების გამომუშავების თარიღიდან მისი გაცემის თარიღამდე, ანუ ძირითად საგადასახადო ობიექტს წარმოადგენს განაწილებული მოგება. საქართველოს საგადასახადო კოდექსი განსაზღვრავს განაწილებულ მოგებას, როგორც აქციონერების / პარტნიორების მიმართ დივიდენდების სახით განაწილებულ მოგებას. თუმცა ზოგიერთი სხვა ოპერაცია აგრეთვე ჩაითვლება განაწილებულ მოგებად, მაგალითად, კონკურენტული ტრანსაქციონერო ოპერაციები დაკავშირებულ მხარეებთან და/ან გადასახადებისგან გათავისუფლებულ პირთან აგრეთვე განიხილება განაწილებული მოგებად კორპორატიული მოგების გადასახადის მიზნებისთვის. გარდა ამისა, საგადასახადო ობიექტი ითვალისწინებს ხარჯსა და სხვა გადასახადებს, რაც არ იქნება დაკავშირებული საწარმოს ეკონომიკურ საქმიანობასთან, უფასო მიწოდებასთან და ლიმიტზე გადაჭარბებულ წარმომადგენლობით ხარჯთან.

გადასახადის ანაზღაურება ხელმისაწვდომია 2008-2016 წლებში გაუნაწილებელ მოგებასთან დაკავშირებით გადახდილ მიმდინარე გადასახადთან მიმართებით იმ შემთხვევაში, თუ აღნიშნული მოგება განაწილდება 2017 ან მომდევნო წლებში.

დივიდენდების ანგარიშსწორებიდან კორპორატიული მოგების გადასახადი დაანგარიშდება იმ პერიოდის ხარჯთან დაკავშირებით, როდესაც მოხდა დივიდენდების განცხადება, მიხედვად ანგარიშსწორების ფაქტიური თარიღისა ან პერიოდისა, რომელთან დაკავშირებითაც ადგილი ჰქონდა დივიდენდების ანგარიშსწორებას.

(ii) გადავადებული გადასახადი

ზემოთ აღწერილი ახალი საგადასახადო სისტემის არსიდან გამომდინარე, საქართველში რეგისტრირებულ საწარმოებს არ გააჩნიათ სხვაობა აქტივების საგადასახადო ბაზასა და მათ საბალანსო ღირებულებას შორის და აღნიშნულიდან გამომდინარე, არ წამოიშობა გადავადებული მოგების გადასახადის აქტივები და პასივები.

წინა პერიოდში დარიცხული საგადასახადო ზარალის გამოყენება შეუძლებელია სამომავლო დაბეგვრად მოგებაში.

(თ) მარაგები

მარაგები წარმოდგენილია მის ღირებულებასა და მის წმინდა სარეალიზაციო ღირებულებას შორის უმცირესით. მარაგების ღირებულება გამოითვლება საშუალო შეწონილი ღირებულების მეთოდით და ითვალისწინებს მარაგების შექმნასთან, წარმოებასა და კონვერსიასთან, აგრეთვე მათ არსებულ ადგილზე და სამუშაო მდგომარეობაში მოყვანასთან დაკავშირებულ ხარჯებს.

წმინდა სარეალიზაციო ღირებულებად მიჩნეულია ჩვეულებრივ პირობებში საქმიანობისას გასაყიდ ფასს გამოკლებული შეფასებული დასრულების ღირებულება და გასაყიდი დანახარჯები.

(o) ძირითადი საშუალებები

(i) აღიარება და შეფასება

ძირითადი საშუალებები აღირიცხება აკუმულირებულ ცვეთასა და აკუმულირებულ გაუფასურებაზე ნაკლები ღირებულებით.

ღირებულება მოიცავს აქტივების შეძენასთან უშუალოდ დაკავშირებულ ხარჯებს. საკუთარი სახსრებით შექმნილი აქტივების ღირებულება მოიცავს მასალების ღირებულებასა და პირდაპირ შრომით დანახარჯებს, ნებისმიერ სხვა ხარჯს, რომელიც უშუალოდ არის დაკავშირებული აქტივის მუშა მდგომარეობაში მოყვანასთან, მისი დანიშნულებისამებრ გამოყენების მიზნით, ასევე ობიექტის დემონტაჟთან, გატანასა და სამუშაოების წარმოების ადგილის აღდგენასთან დაკავშირებულ ხარჯებს და კაპიტალიზებული სესხის ხარჯებს. შექმნილი კომპიუტერული პროგრამების, რომლებიც შესაბამისი მოწყობილობის ფუნქციონირების განუყოფელი ნაწილია, კაპიტალიზაცია ხორციელდება ამ მოწყობილობის შემადგენელი ნაწილის სახით.

როდესაც ძირითადი საშუალებების ობიექტის შემადგენელი ნაწილები შეიცავს სხვადასხვა საექსპლუატაციო ვადის მქონე კომპონენტებს, მათი აღრიცხვა ხორციელდება ძირითადი საშუალებების ცალკეული ობიექტების (ძირითადი კომპონენტების) სახით.

ძირითადი საშუალებების გაყიდვიდან მიღებული მოგება ან ზარალი განისაზღვრება სხვაობით გაყიდვიდან მიღებულ სარგებელსა და ძირითადი საშუალებების საბალანსო ღირებულებას შორის და აღიარებული იქნება წმინდა ღირებულებად სხვა შემოსავლის/სხვა გასავლის ფარგლებში მოგების ან ზარალის ანგარიშგებაში.

(ii) შემდგომი ხარჯები

ძირითადი საშუალების ობიექტის კომპონენტების შეცვლასთან დაკავშირებული ხარჯების აღრიცხვა წარმოებს კომპონენტის საბალანსო ღირებულებაში იმ შემთხვევაში, თუ შესაძლებელია კომპონენტის ფარგლებში გათვალისწინებული სამომავლო ეკონომიკური სარგებლის გადაცემა ჯგუფის მიმართ და მისი ღირებულების საიმედოდ აღრიცხვა. ჩანაცვლებული კომპონენტის საბალანსო ღირებულება იქნება უარყოფილი. ძირითადი საშუალებების ყოველდღიური მომსახურების ღირებულება აღიარებულია მოგებაში ან ზარალში, გაღებული ხარჯების სახით.

(iii) ცვეთა

ძირითადი საშუალებების კომპონენტების ცვეთის დარიცხვა ხდება მათი დამონტაჟებისა და საექსპლუატაციო მზადყოფნის დღიდან, ხოლო შიდა კონსტრუირებული აქტივების შემთხვევაში, აღნიშნული აქტივების დასრულებისა და გამოსაყენებლად მზადყოფნის დღიდან. ცვეთა განისაზღვრება აქტივის ღირებულებას გამოკლებული მისი ნარჩენი ღირებულება.

ცვეთის დარიცხვა ხდება მოგება-ზარალის ანგარიშგებაში წრფივი მეთოდის საშუალებით, ძირითადი საშუალებების კომპონენტების ყოველი ნაწილის საექსპლუატაციო ვარგისიანობის ვადის შეფასების საფუძველზე, ვინაიდან აღნიშნული

ყველაზე უკეთ ასახავს აქტივით გათვალისწინებული სამომავლო ეკონომიკური სარგებლის ხარჯვის მოსალოდნელ ნიმუშს. მიწა არ ექვემდებარება ცვეთას.

ძირითადი საშუალებების მნიშვნელოვანი კომპონენტების საექსპლუატაციო ვარგისიანობის ვადის შეფასება მიმდინარე და შედარებითი პერიოდების განმავლობაში შემდეგნაირად არის წარმოდგენილი:

- შენობა-ნაგებობები 15-25 წელი
- ელექტროგადამცემი ხაზები 20-35 წელი
- მოწყობილობები 10-25 წელი
- მანქანა-დანადგარები და სხვ. 5-7 წელი

ხელმძღვანელობა იყენებს მნიშვნელოვან მსჯელობას ძირითადი საშუალებების სასარგებლო მომსახურების ვადის განსასაზღვრად, რომლებიც გამოყენებულია პერიოდის განმავლობაში.

ცვეთის მეთოდები, საექსპლუატაციო ვარგისიანობის ვადა და ნარჩენი ღირებულება განიხილება ყოველი ფინანსური წელიწადის ბოლოს და შესწორდება შესაბამისად.

(კ) იჯარით აღებული აქტივები

იჯარა, რომლის პირობებშიც ჯგუფი იღებს არსებით ვალდებულებას მის მფლობელობასთან დაკავშირებულ ყველა რისკსა და სარგებელთან დაკავშირებით, კლასიფიცირდება ფინანსური იჯარების სახით. პირველადი აღიარებისთანავე იჯარით აღებული აქტივები აღირიცხება, როგორც მის რეალურ ღირებულებასა და მინიმალური იჯარის გადახდების მიმდინარე ღირებულებაზე ნაკლები თანხა. პირველადი აღიარების შემდგომ, აქტივი აღირიცხება აღნიშნულ აქტივთან დაკავშირებით მოქმედი სააღრიცხვო პოლიტიკის შესაბამისად.

ყველა სხვა იჯარა წარმოადგენს საოპერაციო იჯარას და იჯარით აღებული აქტივების აღიარება არ მოხდება ჯგუფის ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში.

(ლ) ფინანსური ინსტრუმენტები

ჯგუფი ახდენს არაწარმოებული ფინანსური აქტივების კლასიფიკაციას სესხებისა და მოთხოვნების კატეგორიაში და არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებების კლასიფიკაციას სხვა ფინანსური ვალდებულებების კატეგორიაში.

(i) არაწარმოებული ფინანსური აქტივები და ფინანსური ვალდებულებები - აღიარება და აღიარების შეწყვეტა

ჯგუფი პირველად აღიარებს სესხებსა და კრედიტებს, ასევე დეპოზიტებს მათი წარმოშობის დღისთვის. ყოველი სხვა ფინანსური ვალდებულების აღიარება ხდება პირველად მათი ვაჭრობის დღისთვის, როდესაც ჯგუფი გახდება ინსტრუმენტის სახელშეკრულებო დებულებების მხარე.

ჯგუფი არ აღიარებს ფინანსურ აქტივებს მას შემდეგ, რაც ამოიწურება სახელშეკრულებო უფლებები ფულად ნაკადებზე აქტივებიდან, ან იგი გადასცემს ფულადი ნაკადების მიღების სახელშეკრულებო უფლებებს ფინანსურ აქტივებთან დაკავშირებით ამა თუ იმ

გარიგებაში, რომელშიც ადგილი აქვს ფინანსური აქტივების საკუთრებასთან დაკავშირებული ყოველგვარი რისკისა და ანაზღაურების გადაცემას. ყოველგვარი წილი გადაცემულ ფინანსურ აქტივებში, რომელიც იქმნება ან იწარმოება ჯგუფის მიერ, აღიარებულია ცალკე აქტივად ან პასივად.

ჯგუფი არ აღიარებს ფინანსურ ვალდებულებას იმ შემთხვევაში, თუ მისი სახელმწიფო ვალდებულებები გაუქმდება, დაკარგავს ძალას ან ამოიწურება. ფინანსური აქტივები და ფინანსური ვალდებულებები ექვემდებარება ანაზღაურებას და წარმოადგენს ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში მითითებულ სუფთა თანხას მხოლოდ მაშინ, როდესაც ჯგუფს გააჩნია თანხების ანაზღაურების სამართლებრივი უფლება და სურს მოახდინოს ანგარიშსწორება სუფთა სახით ან უზრუნველყოს აქტივების რეალიზება და ვალდებულებების ანგარიშსწორება ერთდროულად.

სესხები და მოთხოვნები

სესხები და მოთხოვნები წარმოადგენს ფიქსირებული ან განსაზღვრული ანგარიშსწორების მქონე ფინანსური აქტივების კატეგორიას, რომლებიც არ არის წარმოდგენილი აქტიურ ბაზარზე. აღნიშნული აქტივების პირველადი აღიარება ხდება მისი რეალური ღირებულებით პლუს ნებისმიერი უშუალოდ მიწერილი ტრანზაქციის ღირებულებით. შემდგომში პირველად აღიარებული სესხები და მოთხოვნები განისაზღვრება ამორტიზირებული ღირებულების მიხედვით მოქმედი საპროცენტო მეთოდის გამოყენებით, აღნიშნულს გამოკლებული გაუფასურების შედეგად წარმოშობილი დანაკარგი.

სესხებისა და მოთხოვნების კატეგორიაში წარმოდგენილია ფინანსური აქტივების შემდეგი კლასები: სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები წარმოდგენილია მე-10 შენიშვნაში, ხოლო ფული და ფულის ეკვივალენტები - მე-11 შენიშვნაში.

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები შედგება საბანკო ბალანსებისგან, რომელთა ანგარიშსწორების ვადაც შეადგენს სამ თვეს ან ნაკლებს მათი მიღების დღიდან, რაც ექვემდებარება მათ რეალურ ღირებულებაში ცვლილებების განხორციელების მნიშვნელოვან რისკს.

(ii) არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები - შეფასება

სხვა ფინანსური ვალდებულებები პირველად აღიარებულია მათი რეალური ღირებულებით პლუს ნებისმიერი უშუალოდ მიწერილი ტრანზაქციის ღირებულებით. პირველად აღიარების შემდგომ აღნიშნული ფინანსური ვალდებულებები განისაზღვრება ამორტიზირებული ღირებულების მიხედვით მოქმედი საპროცენტო მეთოდის გამოყენებით. სხვა ფინანსური ვალდებულებები მოიცავს სესხებსა და კრედიტებს, რაც წარმოდგენილია მე-14 შენიშვნაში, რესტრუქტურისებული ვალდებულებები წარმოდგენილია მე-15 შენიშვნაში, ხოლო სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები წარმოდგენილია მე-17 შენიშვნაში.

(მ) საწესდებო კაპიტალი

ჩვეულებრივი აქციების კლასიფიკაცია ხდება კაპიტალის სახით. ჩვეულებრივი აქციებისა და სააქციო ოფციონის გამოშვების შედეგად უშუალოდ წარმოშობილი

დამატებითი ხარჯების აღიარება ხდება კაპიტალიდან ნებისმიერი საგადასახადო ეფექტის წმინდა ღირებულებიდან დაქვითვის სახით.

(6) გაუფასურება

(i) არაწარმოებული ფინანსური აქტივები

ფინანსური აქტივი, რომელიც არ აღირიცხება რეალური ღირებულებით მოგების ან ზარალის საშუალებით, შეფასდება ყოველ ანგარიშგების დღეს იმ მიზნით, რომ განისაზღვროს არსებობს თუ არა მისი გაუფასურების ობიექტური მტკიცებულება. ფინანსური აქტივი ჩაითვლება გაუფასურებულად იმ შემთხვევაში, თუ ობიექტური მტკიცებულებით ნაჩვენებია აქტივის თავდაპირველი აღიარების შემდგომ ზარალის შემთხვევა, რაც შესაძლებელია უარყოფითად აისახოს აღნიშნული აქტივის სამომავლო ფულადი ნაკადების შეფასებაში, რაც ფასდება საიმედოდ.

ფინანსური აქტივების გაუფასურების დამადასტურებელი ობიექტური მტკიცებულებები შესაძლებელია ითვალისწინებდეს შემდეგს:

- დებიტორის გაკოტრება ან გადაუხდელობა;
- ჯგუფის მიმართ გადასახდელი თანხის რესტრუქტურირება იმ პირობებით, რომლის სხვაგვარად განხილვა ჯგუფს არ შეუძლია;
- მინიშნება, რომ დებიტორი გამოცხადდება გაკოტრებულად;
- გაკოტრებასთან დაკავშირებული ეკონომიკური პირობები.

ამორტიზირებული ღირებულებით შეფასებული ფინანსური აქტივები

ჯგუფი განიხილავს სესხებსა და მოთხოვნებთან დაკავშირებულ გაუფასურების მტკიცებულებას როგორც კონკრეტული აქტივის, ასევე აქტივების ერთობლიობის დონეზე. ყოველი ინდივიდუალური მნიშვნელოვანი სესხები და მოთხოვნები შეფასდება კონკრეტულ გაუფასურებასთან დაკავშირებით. ყველა ინდივიდუალური სესხი და მოთხოვნა, რომლებიც არ ჩაითვლება კონკრეტულად გაუფასურებულად, შეფასდება ერთობლივად ნებისმიერი სახის გაუფასურებასთან დაკავშირებით, რაც წარმოიშვა, მაგრამ არ არის ჯერ დადგენილი. ის სესხები და მოთხოვნები, რომელთაც არ გააჩნიათ მნიშვნელობა ინდივიდუალურად, შეფასდება ერთობლივად გაუფასურებასთან დაკავშირებით მოთხოვნების მსგავსი რისკის მახასიათებლებთან დაჯგუფების გზით.

ერთობლივი გაუფასურების შეფასებისას ჯგუფი იყენებს დეფოლტის ალბათობის, ხარვეზების აღმოფხვრის დროისა და გაწეული ზარალის ისტორიულ ტენდენციებს, რაც მორგებულია ხელმძღვანელობის გადაწყვეტილებებზე იმასთან დაკავშირებით, არის თუ არა მიმდინარე ეკონომიკური და საკრედიტო პირობები იმ სახის, რომ ფაქტიური ზარალი აღემატებოდეს ან ნაკლები იყოს წარმოდგენილ ისტორიულ ტენდენციებზე.

ამორტიზირებული ღირებულებით განსაზღვრული ფინანსური აქტივებისთვის გაუფასურებით გამოწვეული ზარალი წარმოადგენს აქტივის საბალანსო ღირებულებასა და აქტივის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით დისკონტირებული მომავალი ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულებას შორის სხვაობას. ზარალის აღიარება ხდება მოგებაში ან ზარალში და აისახება მოთხოვნებთან დაკავშირებული შეღავათების ანგარიშში. გაუფასურებულ აქტივზე დარიცხული პროცენტი კვლავ იქნება

აღიარებული დისკონტის ამორტიზაციით. როდესაც შემდგომი შემთხვევა გამოიწვევს გაუფასურებით გამოწვეული ზარალის თანხის შემცირებას, გაუფასურებით გამოწვეული ზარალის შემცირება შეიცვლება მოგების ან ზარალის საშუალებით.

(ii) არაფინანსური აქტივები

ჯგუფის არაფინანსური აქტივების, გარდა მარაგებისა და გადავადებული საგადასახადო აქტივებისა, საბალანსო ღირებულების გადასინჯვას ახორციელებს თითოეულ საანგარიშო დღეს გაუფასურების ნებისმიერი ნიშნის არსებობის დადგენის მიზნით. ასეთი ნიშნის არსებობის შემთხვევაში, ხორციელდება აქტივის ჩანაცვლების ღირებულების შეფასება. გაუფასურების შედეგად მიყენებული ზარალის აღიარება ხორციელდება იმ შემთხვევაში, როდესაც აქტივის საბალანსო ან მასთან დაკავშირებული ფულადი სახსრების მაგენერირებელი ერთეულის (CGU) ღირებულება აღემატება მის შეფასებულ ჩანაცვლების ღირებულებას.

აქტივების ან ფულადი სახსრების მაგენერირებელი ერთეულის (CGU) ჩანაცვლების ღირებულება წარმოადგენს მისი რეალური ღირებულებებიდან უდიდესს, სარეალიზაციო ხარჯებისა და სამომხმარებლო ღირებულების გამოკლებით. სამომხმარებლო ღირებულების შეფასებისას ხორციელდება ფულადი სახსრების მომავალი მოსალოდნელი ნაკადების დისკონტირება მათ მიმდინარე ღირებულებამდე, დაბეგრამდე არსებული დისკონტირების განაკვეთის გამოყენებით, რომელიც ასახავს მოცემული აქტივისათვის ან ფულადი სახსრების მაგენერირებელი ერთეულისთვის (CGU) დამახასიათებელი ფულის დროებითი ღირებულების მიმდინარე საბაზრო შეფასებებსა და რისკებს. გაუფასურების ტესტირების მიზნით, ის აქტივები, რომელთა ინდივიდუალური ტესტირება შეუძლებელია, ჯგუფდება ერთად აქტივების უმცირეს ჯგუფებად, რომელიც ახდენს ფულადი სახსრების მოდინების გენერირებას უწყვეტი გამოყენებისგან, რაც არ არის დამოკიდებული სხვა აქტივების ან ფულადი სახსრების მაგენერირებელი ერთეულის (CGU) ფულადი სახსრების მოდინებაზე. ჯგუფის კორპორატიული აქტივები არ ახდენს ფულადი სახსრების ცალკე მოდინების გენერირებას და გამოყენებულია ერთზე მეტი CGU-ს მიერ. კორპორატიული აქტივები გამოიყოფა CGU-ს მიმართ დასაბუთებულ საფუძველზე და გაივლის ტესტირებას გაუფასურებაზე CGU-ს ტესტირების ნაწილის სახით, რომლის მიმართაც მოხდა CGU-ს გაცემა.

გაუფასურებით მიყენებული ზარალის აღიარება ხდება მოგებაში ან ზარალში. ფულადი სახსრების მაგენერირებელ ერთეულებთან დაკავშირებით აღიარებული გაუფასურების შედეგად მიყენებული ზარალი ნაწილდება ერთეულში (ფულადი სახსრების მაგენერირებელი ერთეულის ჯგუფში) არსებული აქტივების საბალანსო ღირებულებაში პროპორციულად.

წინა პერიოდში აღიარებული გაუფასურების შედეგად მიყენებული ზარალის შეფასება ხორციელდება თითოეული საანგარიშო თარიღისათვის, რაიმე ნიშნის არსებობის გამოვლენის მიზნით, რომ ზარალი შემცირდა ან აღარ არსებობს. გაუფასურების შედეგად მიყენებული ზარალის რევერსირება ხდება იმ შეფასებებში ცვლილებების განხორციელების შემთხვევაში, რომლებიც გამოიყენება ჩანაცვლების ღირებულების დასადგენად. გაუფასურების შედეგად მიყენებული ზარალის რევერსირება ხორციელდება იმ მოცულობით, რომლითაც აქტივის საბალანსო ღირებულება არ აღემატება იმ საბალანსო ღირებულებას, რომელიც დადგენილი იქნებოდა ცვეთის ან

ამორტიზაციის გამოკლებით იმ პირობით, რომ გაუფასურების შედეგად მიყენებული ზარალი ადრე არ იყო აღიარებული.

25. ახალი სტანდარტები და ახსნა-განმარტებები, რომლებიც ჯერ არ არის დანერგილი

არსებობს ახალი სტანდარტები, შესწორებები სტანდარტებში და ინტერპრეტაციები, რომლებიც 2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯერ არ იყო შესული ძალაში და არ გამოყენებულა ამ კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას. ქვემოთ მოცემულია ის ცვლილებები, რომლებიც სავარაუდოდ გავლენას მოახდენს ჯგუფის საოპერაციო საქმიანობაზე. ჯგუფი გეგმავს ქვემოთ მოცემული სტანდარტების ათვისებას მათი ძალაში შესვლისთანავე.

- 2014 წლის ივლისის გამოქვეყნებული ფასს (IFRS) 9 ცვლის არსებულ მეთოდურ მითითებებს ბასს (IAS) 39 - *ფინანსური ინსტრუმენტები: აღიარება და შეფასება*. ფასს (IFRS) 9 მოიცავს განახლებულ მეთოდურ მითითებებს ფინანსური ინსტრუმენტების კლასიფიკაციაზე და შეფასებაზე, მათ შორის, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ახალი მოდელი ფინანსური აქტივების გაუფასურების გამოსაანგარიშებლად და ჰეჯირების აღრიცხვის ახალი ზოგადი მოთხოვნები. აღნიშნული სტანდარტი ასევე ძალაში ტოვებს ბასს (IAS) 39-იდან მეთოდურ მითითებებს ფინანსური ინსტრუმენტების აღიარებაზე და აღიარების შეწყვეტაზე. ფასს (IFRS) 9 მოქმედია წლიური საანგარიშგებო პერიოდებისთვის 2018 წლის 1 იანვრიდან. ჯგუფი აფასებს ფასს (IFRS) 9-ის გამოყენების პოტენციურ გავლენას მის ფინანსურ ანგარიშგებაზე.
- ფასს (IFRS) 15 ადგენს ერთიან ჩარჩოს იმის განსაზღვრელად თუ რა ოდენობის შემოსავალი იყო აღიარებული და როდის ჰქონდა აღნიშნულს ადგილი. აღნიშნული სტანდარტი ცვლის არსებულ მეთოდურ მითითებებს შემოსავლების აღიარების თაობაზე, მათ შორის, ბასს (IAS) 18 - *შემოსავალი*, ბასს (IAS) 11 - *სამშენებლო ხელშეკრულებები* და ფაისკ (IFRIC) 13 - *კლიენტების ლოიალურობის პროგრამები*. ახალი სტანდარტის ძირითადი პრინციპი იმაში მდგომარეობს, რომ კომპანია აღიარებს შემოსავალს იმ ოდენობით, რომლის მიღებასაც მოელის მომხმარებლისთვის დაპირებული მომსახურების ან საქონლის მიწოდების შედეგად. ახალი სტანდარტი აწესებს ახალ განმარტებით შენიშვნებს შემოსავალთან დაკავშირებით, გთავაზობს სახელმძღვანელო პრინციპებს ტრანზაქციებთან დაკავშირებით, რომლებიც ადრე არ იყო სრულად დაფარული და აუმჯობესებს ისეთი გარიგებების აღრიცხვას, რომლებიც შინაარსობრივად მრავალპროფილიანად არის მიჩნეული. ფასს (IFRS) 15 ძალაშია 2018 წლის 1 იანვრიდან დაწყებული წლის საანგარიშგებო პერიოდებისთვის. მისი ვადაზე ადრე მიღება დაშვებულია. ჯგუფი აფასებს პოტენციურ გავლენას მის კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე, რაც გამოწვეული იქნება ფასს (IFRS) 15-ის გამოყენებით.
- ფასს (IFRS) 16-ში მოცემულია იჯარის ერთ საბალანსო უწყისზე აღრიცხვის მოდელი მოიჯარეებისთვის. მოიჯარე აღიარებს აქტივის გამოყენების უფლებას, რაც წარმოადგენს მის უფლებას ისარგებლოს შესაბამისი აქტივით და საიჯარო ვალდებულებით, რაც გულისხმობს მის მიერ იჯარის ანგარიშსწორების ვალდებულებას. არსებობს პირობითი გამონაკლისები - მოკლევადიანი იჯარები და დაბალი ღირებულების მქონე აქტივების იჯარა. მეიჯარის ანგარიშგება რჩება

მიმდინარე სტანდარტის მსგავსი - ანუ მოიჯარეები განაგრძობენ იჯარის კლასიფიკაციას საფინანსო ან საოპერაციო იჯარების სახით. ფასს (IFRC) 16 ჩაანაცვლებს არსებულ იჯარის ანგარიშგების დირექტივას ბასს (IAS) 17-ს - იჯარა, ფაისკ (IFRIC) 4-ს - როგორ განვსაზღვროთ, შეიცავს თუ არა შეთანხმება იჯარას, იმკ (SIC) 15-ს - საოპერაციო იჯარა - სტიმულირება და იმკ (SIC) 27-ს - გარიგებების შინაარსის შეფასება, რომელიც შეიცავს იჯარის სამართლებრივ ფორმას. ფასს (IFRS) 16 კანონიერ ძალაში შედის 2019 წლის 1 იანვარს ან აღნიშნული თარიღის შემდგომ დაწყებული წლიური საანგარიშგებო პერიოდებისთვის, მისი ვადაზე ადრე მიღება დასაშვებია იმ შემთხვევაში, თუ აგრეთვე მიიღება ფასს (IFRC) 15 - შემოსავალი კლიენტებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან. ჯგუფი აფასებს იმ პოტენციურ გავლენას კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე, რასაც გამოწვეული იქნება ფასს (IFRS) 16-ის გამოყენებით.

- ინფორმაციის წარდგენის ინიციატივა (ცვლილებები ბასს (IAS) 7-ში) მოითხოვს ახსნა-განმარტებით შენიშვნებს, რომელიც ფინანსური ანგარიშგებების მომხმარებლებს საშუალებას მისცემს შეაფასოს ფინანსური საქმიანობიდან წარმოშობილ ვალდებულებებში ცვლილებები, მათ შორის არაფულადი და ფულადი ნაკადებით წარმოშობილი ცვლილებები. ცვლილებები მოქმედებს ყოველწლიური საანგარიშგებო პერიოდებისთვის, რომელიც იწყება 2017 წლის 1 იანვარს ან ამ თარიღის შემდეგ. დასაშვებია ცვლილების ვადაზე ადრე მიღება. ჯგუფმა დაადგინა, რომ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე არ განხორციელებულა მნიშვნელოვანი ცვლილება ბასს (IAS) 7-ის გამოყენების შედეგად, გარდა იმისა, რომ შესაძლებელია აუცილებელი იყოს დამატებითი ინფორმაციის გამჟღავნება.